

การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบ แบบ 1.1 ระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน

โดย
นางสาวมนัสสรินย์ คุ้มวิจิรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบ แบบ 1.1 ระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DESIGNING WITH NEW TACTIC EMBODIMENT FOR FASHION CREATION
TOWARDS SUSTAINABLE HUMAN ATTITUDE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy DESIGN
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่
เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน
โดย นางสาวมนัสสรินย์ คุ่มวิจิรัตน์
สาขาวิชา การออกแบบ แบบ 1.1 ระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ นาคปาน

คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะมัณฑนศิลป์
(อาจารย์ ดร. ธนาทร เจียรกุล)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. พัดชา อุทิสวรรณกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ นาคปาน)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาวี ศิรินคราภรณ์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนพันธ์ุ์ ครุฑะเสน)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย อารีรุ่งเรือง)

630430053 : การออกแบบ แบบ 1.1 ระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : เจตคติ / การรับรู้ / เครื่องแต่งกาย / พฤติกรรม / ยั่งยืน

นางสาว มนัสรีนีย์ คุ่มวิจิรัตน์: การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์
แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ นาค
ปาน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลต่อสุขภาวะ
การดำรงชีวิตของผู้คนทั่วโลก สาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมถูกทำลายและการละเลยธรรมชาติ
รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรที่มากเกินไปจนเกินกว่าที่ธรรมชาติจะรักษาสมดุลได้ แนวทาง
การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องเกิดจากความร่วมมือกันของสังคมเป็นวงกว้าง เพื่อทำความเข้าใจและ
ตระหนักถึงอันตรายที่มีผลมาจากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมและการขาดแคลนทรัพยากร ด้วยเหตุนี้
โครงการวิจัยการออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์
ที่ยั่งยืน จึงสร้างกรอบแนวคิด การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อน
ความคิดและพฤติกรรมด้านความยั่งยืนในทิศทางร่วมกัน และออกแบบกลวิธีการ “เชื่อมต่อใหม่”
ในการประสานประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างเจตคติ ความตระหนัก และความเข้าใจเรื่องความยั่งยืน
ผ่านการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายด้วยวัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้าง
เจตคติเชิงบวกด้านความยั่งยืน และเพื่อการพัฒนางานออกแบบแฟชั่นที่สร้างความตระหนัก
และความเข้าใจเรื่องความยั่งยืน ก่อให้เกิดความร่วมมือเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน สู่เป้าหมายของ
การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในประเทศไทย

630430053 : Major DESIGN

Keyword : ATTITUDE / PERCEPTION / CLOTHING / BEHAVIOR / SUSTAINABILITY

MISS Manussarin KHUMVIJAI RAT : DESIGNING WITH NEW TACTIC EMBODIMENT
FOR FASHION CREATION TOWARDS SUSTAINABLE HUMAN ATTITUDE Thesis advisor :
Khajornsak Nakpan, Ph.D.

The sudden change in the world climate that affects people's livelihood worldwide is attributable to environmental destruction and neglect, along with excessive consumption of natural resources that exceeds nature's ability to compensate. A solution guideline thus requires almost society-wide cooperation to understand and become aware of dangers from environmental pollution and resource shortage, therefore the study, New Connection for Fashion Creation to Sustainable Attitude, creates a concept about reinforcing sustainability attitude to encourage the common sustainability thought and behavior and design a method for the "new connection" to connect the perception experience about the importance of sustainability through eco-friendly woven clothes creation, to reinforce the positive attitude about sustainability and develop fashion works that build awareness and understanding about sustainability, in addition to synchronizing cooperation to pursue the goal of reinforcing sustainable, eco-friendly life quality in Thailand.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ นาคปาน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ร่องศาสตราจารย์ ดร. สุภาวี ศิรินคราภรณ์ และคณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำชี้แนะและให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัย อีกทั้งได้ให้ความอนุเคราะห์ทุนเพื่อสนับสนุนค่าวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน และทุนสนับสนุนการจัดแสดงนิทรรศการดุขฎีนิพนธ์ ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของท่านทั้งหลาย และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่กรุณาอนุเคราะห์ทุนการศึกษาตลอดระยะเวลา 3 ปี

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ผู้วิจัยได้กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนามตามประกาศรายชื่อ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูทเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

มนัสรินย์ คุ่มวิชัยรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
3. ขอบเขตการวิจัย.....	3
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
5. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
6. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. ความหมายของเจตคติ.....	8
2. กระบวนการรับรู้ข้อมูลที่ส่งผลต่อเจตคติ.....	13
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้.....	15
4. การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่.....	17
5. การเปลี่ยนเจตคติ.....	18
5.1 ปัจจัยของการที่บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.....	18
6. แนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	19

6.1 แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยวิธี 7 R.....	20
6.2 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนโมเดล เศรษฐกิจ BCG ในภารกิจของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติ	21
6.3 ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ	22
6.4 ความหมายของสิ่งแวดล้อม.....	22
7. พฤติกรรมการดำรงชีวิตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความยั่งยืน	24
7.1 พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นยั่งยืนของประชากรไทย	25
7.2 การศึกษาพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภค	26
8. กลวิธีการเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน.....	27
8.1 สมာธิสู่การรับรู้.....	27
8.2 สมาธิในเชิงจิตวิทยา.....	28
8.3 บริบทของสมาธิ.....	28
8.4 การรับรู้สู่เจตคติ.....	28
9. เจตคติของมนุษย์ต่อการจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม.....	29
9.1 การตระหนักรู้เรื่องความยั่งยืน	29
10. การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภค	30
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	32
1. วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการเสริมสร้างเจตคติ.....	32
2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้.....	34
3. การสร้างความเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน.....	35
3.1 ความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge).....	35
3.2 ประสบการณ์ (Experience).....	38
3.3 การรับรู้ (Perception).....	39

4. กำหนดกรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน” เพื่อคัดเลือกแนวทางในการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน	40
5. วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่	41
5.1 ศึกษาวิธีการสื่อสารแนวคิดด้านความยั่งยืนในผลงานออกแบบสร้างสรรค์	41
5.2 ศึกษาสุนทรียศาสตร์แห่งการออกแบบ	41
6. แนวทางการสร้างการรับรู้ผ่านผลงานออกแบบสร้างสรรค์	42
7. ศึกษาวิเคราะห์ ข้อดี ข้อด้อย ของการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบ	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
1. การเลือกใช้เส้นในงานออกแบบ	45
2. การเลือกใช้รูปทรงในงานออกแบบ	45
3. การเลือกใช้การซ้ำในงานออกแบบ	46
4. การเลือกใช้สีในงานออกแบบ	47
5. การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกด้านความยั่งยืน	48
ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1	50
ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2	51
ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3	52
ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4	53
ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5	54
6. การทดลองสร้างเทคนิค	56
7. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกาย	57
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1	57
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2	58
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3	60
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4	61

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5.....	62
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
1. ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ.....	70
1.1 ผลกระทบเชิงบวก.....	70
1.2 ผลกระทบเชิงลบ	70
2. การใช้งานเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน ในด้านประโยชน์ใช้สอยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค	71
3. ประโยชน์ในการนำไปใช้ในธุรกิจแฟชั่นและสิ่งทอ.....	74
4. เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี การออกแบบรูปทรง.....	74
5. เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี คุณค่าด้านจิตใจ	75
6. ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อนักออกแบบ.....	76
7. ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค	76
8. ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแฟชั่น.....	76
9. ข้อเสนอแนะ	77
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	98

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การแสดงความหมายที่แสดงออกถึง “เจตคติ” จากหนังสือ เอกสารบทความ และสื่อออนไลน์ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.....	10
ตารางที่ 2 จุดเด่นระหว่างความคิดและพฤติกรรมในเด็ก โดยอิงจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลของ ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget).....	16
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์จุดเด่นทางความคิดและพฤติกรรมของพัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างการรับรู้.....	42

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพแสดงขอบเขตการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2 The Stimulus-Response Model.....	15
ภาพที่ 3 ภาพกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ อ้างอิงมาจาก กระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา ฌอง เพียเจต์	18
ภาพที่ 4 ผลสำรวจเชิงลึกของ อิเล็กทรอนิกส์ ที่ศึกษาในกลุ่มเยาวชนจำนวนเกือบ 14,000 คนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย.....	24
ภาพที่ 5 ผลสำรวจ การทิ้งเสื้อผ้าของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomers) และ กลุ่มมิลเลนเนียล (Millennials).....	26
ภาพที่ 6 The Perception Process อ้างอิงจาก Solomon et al, 2010.....	29
ภาพที่ 7 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	33
ภาพที่ 8 ภาพกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ โดยอิงจากกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา ฌอง เพียเจต์.....	33
ภาพที่ 9 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	34
ภาพที่ 10 วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ก) เส้นใยกัญชง (ข) ผ้าใยกัญชง	36
ภาพที่ 11 วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ก) เส้นใยฝ้าย (ข) ผ้าฝ้าย.....	37
ภาพที่ 12 กรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน”	40
ภาพที่ 13 การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืน.....	44
ภาพที่ 14 ภาพรูปทรง การทำสมาธิ (นั่งสมาธิ).....	46
ภาพที่ 15 (ก) ทดลองออกแบบการซ้ำในกระดาด (ข) ทดลองการจับจีบผ้าในรูปแบบ การซ้ำที่เท่ากัน.....	46
ภาพที่ 16 (ก) ความหมายของสีเบจ (ข) ความหมายของสีขาว.....	48
ภาพที่ 17 คลื่นสมองอัลฟา.....	49
ภาพที่ 18 ภาพสเก็ทซ์โครงสร้างชุดจากการใช้เส้นโค้ง	49

ภาพที่ 19	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1	50
ภาพที่ 20	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2	51
ภาพที่ 21	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3	52
ภาพที่ 22	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4	53
ภาพที่ 23	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5	54
ภาพที่ 24	ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวก ด้านความยั่งยืนรวม 5 ชุด.....	55
ภาพที่ 25	การทดลองสร้างเทคนิค (ก) (ข).....	56
ภาพที่ 26	ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) และ (ซ).....	57
ภาพที่ 27	ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) และ (ซ).....	59
ภาพที่ 28	ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ).....	60
ภาพที่ 29	ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ).....	61
ภาพที่ 30	ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ).....	62
ภาพที่ 31	ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1	63
ภาพที่ 32	ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2	64
ภาพที่ 33	ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3	65
ภาพที่ 34	ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4	66
ภาพที่ 35	ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5	67
ภาพที่ 36	การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ นิทรรศการดุซมิ้นท์ HEARTFELT MASTERY “The Study of Heart and Manual Skills”	69
ภาพที่ 37	การทดลองสวมใส่ต้นแบบเครื่องแต่งกาย	72
ภาพที่ 38	การทดลองสวมใส่ต้นแบบเครื่องแต่งกาย	73
ภาพที่ 39	ภาพจากช่อง Youtube @MANUSSARIN	78

บทที่ 1

บทนำ

การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน

ท่ามกลางวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงตลอดจนความเป็นอยู่ของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาด ภาวะมลพิษ การใช้ทรัพยากรที่มากเกินไปจนอาจนำมาซึ่งการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต แนวทางการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องเกิดจากความร่วมมือกันของสังคมเป็นวงกว้าง เพื่อทำความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงอันตรายที่มีผลมาจากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้การสร้างสรรค์งานวิจัยหัวข้อ “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” จึงมุ่งเน้นการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนเพื่อให้เกิดความรู้สึกรักและตระหนักถึงการใช้ทรัพยากร ส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในข้อที่ 5 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยพิจารณาพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบัน เพื่อค้นหากระบวนการส่งเสริมเจตคติ ในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอย่างที่ควรเป็น โดยกำหนดแนวทางการวิจัยจากการออกแบบกลวิธีการ ‘เชื่อมต่อใหม่’ ในการเชื่อมต่อประสบการณ์การรับรู้ด้านความสำคัญของความยั่งยืน เพื่อมุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าและหลักการสร้างสรรค์วัสดุที่ดีต่ออนาคต ทั้งนี้เพื่อสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนต่อสังคมก่อให้เกิดความร่วมมือเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน สู่เป้าหมายของความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสะท้อนออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์แฟชั่นที่ยั่งยืนที่อยู่ร่วมกับมนุษย์ได้อย่างสมดุลและมีความสุข

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันอุตสาหกรรมแฟชั่นมีการเติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่ในทางกลับกันเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดผลกระทบมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระยะยาว กลุ่มสินค้าที่เป็นที่นิยมอย่างเช่น แฟชั่นที่มาไวไปไว (Fast Fashion) เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและการตัดสินใจซื้อที่รวดเร็วเพื่อให้ทันต่อกระแสนิยม ก่อเป็นปัญหาขยะแฟชั่นที่มากขึ้นจะหาทางแก้ไข ส่งผลกระทบต่อโลกอย่างมหึมา ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นมาไวไปไว จึงมีความต้องการที่จะยึดระยะเวลาความผูกพันในการใช้งานสินค้าแฟชั่นของ

ผู้บริโภค และต้องการค้นหาแนวทางความยั่งยืนผ่านการศึกษาจากตัวผู้บริโภค เพื่อสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการผลิตสู่แนวปฏิบัติของเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งเน้นด้านการจัดการทรัพยากรอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้มีส่วนใดถูกทิ้งอย่างสูญเปล่า ทั้งนี้ต้องอาศัยการร่วมมือกันเป็นวงกว้างจึงจะทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนเกิดขึ้นได้จริง

ในสังคมอนาคตผู้บริโภคจะมีทางเลือกมากมายในการดำรงชีวิต นำมาซึ่งความหลากหลายในอุตสาหกรรมการผลิต แนวทางสำคัญที่จะนำความสนใจของผู้คนสู่วิถีแฟชั่นยั่งยืน ต้องใช้สื่อกระแสหลักในการนำเสนอข้อมูลด้านความยั่งยืน และการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นความยั่งยืนควบคู่ไปกับบทบาทของผู้ผลิตและนักออกแบบ การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับความยั่งยืนได้ การออกแบบแฟชั่นที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากร จึงเป็นการนำเสนอมุมมองของการใส่ใจโลก สุนทรียศาสตร์หรือคุณค่าทางความงาม (Aesthetic Value) ที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่ความงามทางทรวดทรงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นความงามจากคุณค่าแห่งความยั่งยืนที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงออกถึงความรักโลกผ่านการแต่งกายและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีปริมาณลดน้อยลงทุกวัน รูปแบบของแฟชั่นที่มีการพลิกแพลง (Flexible Fashion) จึงอาจเป็นลักษณะของแฟชั่นในกาลหน้าที่มีความยืดหยุ่นได้ตามภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยไม่มีกรอบหรือกฎเกณฑ์ทางแฟชั่นมากำหนด ทำให้เกิดการใช้งานแฟชั่นได้เป็นระยะเวลาอันยาวนาน สามารถอยู่ร่วมกับสมัยและยังคงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและความตระหนักรู้ด้านความยั่งยืนของประชากรไทย เพื่อวิเคราะห์แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ในความยั่งยืน อันจะนำมาซึ่งวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืนในประเทศไทย โดยศึกษา “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” เพื่อการพัฒนางานออกแบบแฟชั่นที่สร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องความยั่งยืนตามวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัย “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการรับรู้ถึงความสำคัญของความยั่งยืน
2. เพื่อสร้างกรอบแนวคิด การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน เพื่อส่งเสริม ขับเคลื่อนความคิดและพฤติกรรมในทิศทางร่วมกันให้เกิดวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืนในประเทศไทย
3. เพื่อสร้างงานต้นแบบแฟชั่นที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน

3. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา

การนำหลักการทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ฌอง เพียเจต์ มาใช้ในการวิเคราะห์หาแนวทางการสร้างกระบวนการออกแบบ เพื่อสื่อสารเรื่องความยั่งยืนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์

2. แนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การนำแนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาค้นหารูปแบบวิธีการสร้างสื่อและงานออกแบบ โดยอิงจากแนวทางการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ เพื่อสร้างการรับรู้ที่มีลักษณะของการเชื่อมโยงประสบการณ์

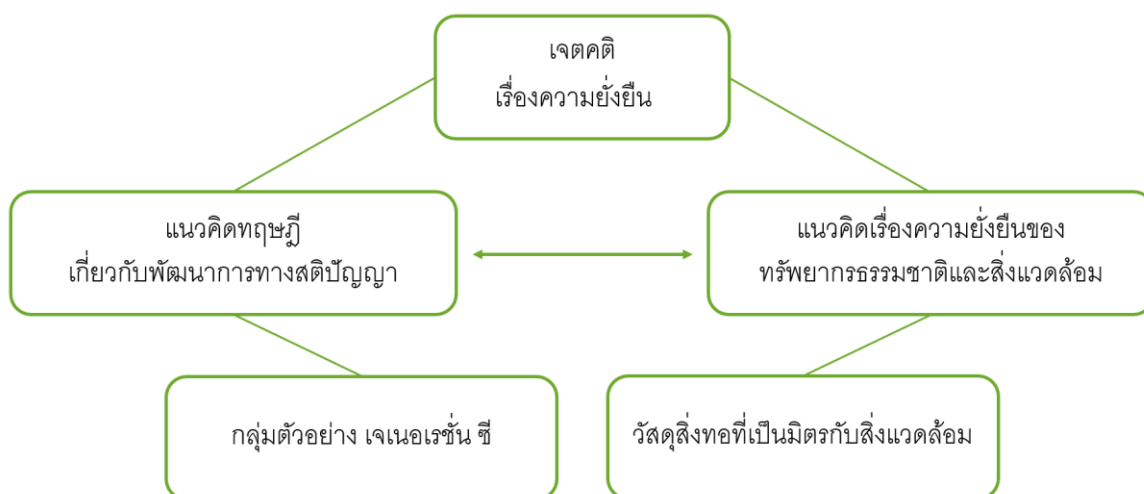
กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง เจเนอเรชัน ซี (Generation Z) หมายถึง คนที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1996 - 2010 คนกลุ่มนี้มีประชากรคิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของประชากรโลก ซึ่งกลุ่มเจเนอเรชัน ซี เป็นประชากรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศมากที่สุด จากผลสำรวจของ (Verywellmind, 2022) Gen Z is the generation that's most worried about global warming (38% of the population in the U.S.). Moreover, Gen Z and millennials are most concerned about negatively impacting the world's future (32% and 29%, respectively)

ในด้านการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม กลุ่มเจเนอเรชัน ซี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งการใช้ชีวิตและบริโภคเพื่อความยั่งยืนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นตัวเลขกว่า 50% มีการลดจำนวนสิ่งของพวกเขาซื้อ และ 45% หยุดซื้อสินค้าบางยี่ห้อ เนื่องจากความกังวลเรื่องความยั่งยืนหรือจริยธรรม งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่มีแรงจูงใจมากขึ้นที่จะลดสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศและมลภาวะ (Spring, 2022) จากข้อมูลของ First Insight และ Baker Retailing Center ได้สำรวจพบว่า กลุ่มเจเนอเรชัน ซี ชื่นชอบสินค้ารักโลก มากกว่าสินค้าประเภทแบรนด์เนม (Brand Name) อีกด้วย แสดงให้เห็นว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของประชากรส่งผลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Friendly Textile Materials)

วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ วัสดุสิ่งทอที่ผลิตด้วยกรรมวิธีที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญในการคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิต รวมถึงวิธีการจัดการเศษซากวัสดุสิ่งทอนั้น ๆ อย่างถูกวิธี

ภาพที่ 1 ภาพแสดงขอบเขตการวิจัย (Khumvijairat, 2023)

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเกิดจากความเข้าใจ ความรู้สึก ประสบการณ์ และสติปัญญา ส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล

เชื่อมต่อใหม่ หมายถึง กลวิธีในการเชื่อมต่อประสบการณ์การรับรู้ ด้านความสำคัญของความยั่งยืน

แฟชั่นมาไวไปไว หมายถึง กระแสของเสื้อผ้าแฟชั่นที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา สินค้าแฟชั่นต่าง ๆ ถูกผลิตออกมาอย่างรวดเร็ว การขายและซื้อในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากเกิดกระแสแฟชั่นใหม่เข้ามาแทนที่กระแสแฟชั่นเดิมอยู่ตลอดเวลา

ขยะแฟชั่น หมายถึง ขยะจำพวกสินค้าแฟชั่นที่ถูกทิ้งเนื่องจากตกกระแส หรือการไม่ต้องการใช้งานสินค้าแฟชั่นนั้น ๆ ของผู้บริโภค เพราะการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าแฟชั่นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดขยะจำนวนมากจากระบวนการผลิต ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง วัสดุที่ผลิตด้วยกรรมวิธีที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิต รวมถึงวิธีการจัดการเศษซากวัสดุสิ่งทอนั้น ๆ อย่างถูกวิธี

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” ใช้ระเบียบการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการเสริมสร้างเจตคติ

1. วิจัยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเจตคติของบุคคล
  - 1.1 การศึกษาข้อมูลความรู้และความหมายของเจตคติในหลายมิติ
  - 1.2 การจัดกลุ่มความหมายของเจตคติ เพื่อหาความสำคัญของเจตคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์
2. ทบทวนวรรณกรรม กระบวนการรับรู้ข้อมูลที่ส่งผลต่อเจตคติ
  - 2.1 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ
3. ทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้
  - 3.1 ทบทวนวรรณกรรม การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการสื่อสารเรื่องความยั่งยืน

ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน

1. ความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge)
  - 1.1 พฤติกรรมการดำรงชีวิตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความยั่งยืน
  - 1.2 พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นยั่งยืนของประชากรไทย
2. ประสบการณ์ (Experience)
  - 2.1 กลวิธีการเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน
    - 2.1.1 สมาธิสู่การรับรู้
    - 2.1.2 การรับรู้สู่เจตคติ
3. การรับรู้ (Perception)

กำหนดกรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน”

เพื่อคัดเลือกแนวทางในการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อออกแบบกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์

1. วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่
  - 1.1 ศึกษาวิธีการสื่อสารแนวคิดด้านความยั่งยืนในผลงานออกแบบสร้างสรรค์
2. ศึกษาสุนทรียศาสตร์แห่งการออกแบบ
3. วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อออกแบบสร้างสรรค์แฟชั่นเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน
  - 3.1 แนวทางการสร้างการรับรู้ผ่านผลงานออกแบบสร้างสรรค์
  - 3.2 ศึกษาวิเคราะห์ ข้อดี ข้อด้อย ของการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืน
2. ทักษะและการออกแบบ
  - 2.1 การเลือกใช้สีในงานออกแบบ
  - 2.2 การเลือกรูปทรงในงานออกแบบ
  - 2.3 การเลือกใช้การซ้ำในงานออกแบบ
  - 2.4 การเลือกใช้สีในงานออกแบบ
3. การออกแบบต้นแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกด้านความยั่งยืน
  - 3.1 การออกแบบภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกาย
  - 3.2 การทดลองสร้างเทคนิค
  - 3.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกาย

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน

1. ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ
2. ผลกระทบเชิงบวก
3. ผลกระทบเชิงลบ
4. การใช้งานเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนในด้านประโยชน์
ใช้สอยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค
  - 4.1 ประโยชน์ในการนำไปใช้ในธุรกิจแฟชั่นและสิ่งทอ
    - 4.1.1 เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี การออกแบบรูปทรง
    - 4.1.2 เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี คุณค่าด้านจิตใจ
5. ผลกระทบที่ส่งผลต่อนักออกแบบ

6. ผลกระทบที่ส่งผลต่อผู้บริโภคร
7. ผลกระทบที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมแฟชั่น
8. ข้อเสนอแนะ

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. องค์ความรู้วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน”
2. กรอบแนวคิด การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน ที่สามารถขับเคลื่อนความคิดและพฤติกรรมในทิศทางร่วมกันให้เกิดวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืนในประเทศไทย
3. งานต้นแบบแฟชั่นที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความหมายของเจตคติ

ผู้วิจัยศึกษาความหมายของเจตคติเพื่อหาความสำคัญของเจตคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ เจตคติ คือ การประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากประสบการณ์ ความรู้ และความรู้สึก เจตคติเป็นสิ่งที่ชี้แนวทางในการแสดงออก ความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมสนับสนุนหรือคัดค้าน ซึ่งบุคคลมีเจตคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่ได้รับ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความหมายของเจตคติในหลากหลายทัศนะและสรุปความหมายของเจตคติโดยค้นพบคำสำคัญที่ถูกล่ามึงถึงความหมายของเจตคติดังนี้

เจตคติ คือ ความรู้สึก

ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

เจตคติ คือ อารมณ์

เป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ฝังอยู่ในจิตใจของบุคคล หากมีสิ่งรบกวนอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับความเชื่อและเจตคติของเขาแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเดียวกันเสมอ (ลลนา เลิศพฤษฯ, 2546)

เจตคติ คือ ความชอบ

เป็นเรื่องของความชอบความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าภายนอก (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546)

เจตคติ คือ ค่านิยมและความเชื่อ

ความรู้สึกภายในจิตใจของบุคคล อาจอยู่ในรูปของค่านิยม ความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งทางบวก ทางลบ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้น ให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทาง สนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้ (นพคุณ แดงบุญ, 2552)

เจตคติ คือ ความเข้าใจ

ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือผู้คน หรือวิธีการปฏิบัติที่เกิด จากสิ่งนี้ (สมเกียรติ รักษมณี, 2554)

เจตคติ คือ ความคิด

สภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัว ตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่ (สงวนศรี วิรัชชัย, 2527)

เจตคติ คือ ประสบการณ์

สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี 2 ประเภทคือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง (ชม ภูมิภาค, 2516)

เจตคติ คือ พฤติกรรมการแสดงออก

สภาพการแสดงออกของจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ความรู้สึกหรือความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ และยังคงกล่าวว่า เจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออก ที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดเจตคติโดยตรง นอกจากจะวัดทางอ้อมโดยการวัด ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน และถือว่าความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้หรือเป็นตัวกลางในการวัด เจตคติ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2533)

เจตคติ คือ โน้มเอียง

ความโน้มเอียงอันเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมในลักษณะที่แสดง ความชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นสิ่งนี้โดยสม่ำเสมอ (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล, 2546)

เจตคติ คือ การประเมินค่า

ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตาม ในลักษณะของการประเมินค่า ฯลฯ ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมต้องคงอยู่นาน พอสมควร (สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546)

จึงสรุปได้ว่า เจตคติ เป็น ความคิดเห็นเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเกิดจากความเข้าใจ ความรู้สึก ประสบการณ์ และสติปัญญา ส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล

ตารางที่ 1 การแสดงความหมายที่แสดงออกถึง “เจตคติ” จากหนังสือ เอกสารบทความ และ
สื่อออนไลน์ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เจตคติ แสดงออกถึง	
ความรู้สึก	ความรู้สึก
	รูปแบบของความรู้สึก
	ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
	ความรู้สึกต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด
	ความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ
	ความรู้สึกพอใจ ชอบ ไม่พอใจ หรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
	ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจเป็นไปได้ ในทางดี ชัดแจ้ง หรือเป็นกลาง
	สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล
	สภาพภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติของแต่ละบุคคล
อารมณ์	อารมณ์ของบุคคลที่เกิดจากความรู้สึก
	เป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
	ความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก
	ความพร้อมของร่างกายและจิตใจของบุคคล
ความสนใจ	ความสนใจ พอใจ มีความทะเยอทะยาน
	เจตคติสามารถแรงขึ้นหรืออ่อนลงถ้าคนมีการคิดถึงมันมากขึ้น
ความเข้าใจ	ความเข้าใจ
ความชอบ	ความชอบความไม่ชอบ ความลำเอียง
ความเชื่อ/ค่านิยม	ความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ
	ความรู้สึกเชื่อศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
	ความเชื่อในด้านดี
	การแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล
	การผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อ
	เจตคติมีอิทธิพลในการสร้างความเชื่อ
จากประสบการณ์/ การเรียนรู้	สภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์
	สภาพความพร้อมของสมองและประสาทอันได้จากประสบการณ์
	ความรู้สึกอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้

เจตคติ แสดงออกถึง	
	สิ่งที่เรารู้
	ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
	ความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้
	ความโน้มเอียงอันเกิดจากประสบการณ์
	ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
	เจตคติเกิดขึ้นภายหลัง อาจจะมีการเรียนรู้ การเลียนแบบ หรือเกิดจากการเสริมแรง
	เจตคติของเราสามารถก่อตัวได้ด้วยการเรียนรู้ทางสังคม หรือการเรียนรู้ด้วยวิธีสังเกตการณ์
	เจตคติด้านการรู้คิด สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้มีการรับข่าวสารใหม่ ๆ
ความคิด	ความคิด ความเข้าใจ
	แนวทางที่คิด
	ความคิดเห็น
	ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ
การรวมระหว่าง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความ คิดเห็น ความรู้	ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
	ความรู้สึกรวมที่จะแสดงออกในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง
ความพร้อม	ความพร้อมของจิตใจและประสาท
	ความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์
	ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า
	ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง
การแสดงออก	ท่าที
	ท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ
	การแสดงออกของจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เจตคติ แสดงออกถึง	
พฤติกรรม	พฤติกรรมของแต่ละบุคคลต่อสภาพแวดล้อม
	พฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ฝังอยู่ในจิตใจของบุคคล
	พฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง
	พฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า
	ชี้นำพฤติกรรม
	พฤติกรรมที่ทำตามเจตคติอย่างเหนียวแน่น
	พฤติกรรมทำให้เกิดเจตคติ
	เจตคติของคนเราอาจก่อตัวหรือปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรม
	เรามองเห็นเจตคติของคนโดยการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของคนนั้น
	พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากเจตคติและบรรทัดฐานของสังคม
	การติดต่อกันระหว่างวัยทางบวกสามารถเพิ่มเจตคติทางบวก
แนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม	แนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด
	แนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางใดทางหนึ่ง
	แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่พอใจหรือไม่พอใจ
แรงจูงใจ	เจตคติ สะท้อนแรงจูงใจในอารมณ์
	เจตคติของเราเปลี่ยนเพราะมนุษย์เราถูกจูงใจให้รักษาความสอดคล้องของการรู้คิดต่าง ๆ
	การทำให้ตระหนักรู้
	เจตคติสามารถก่อตัวได้ด้วยวิธีวางเงื่อนไขที่เน้นผลของการกระทำ
	เจตคติสามารถก่อตัวได้ด้วยการวางเงื่อนไขโดยผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น
โน้มเอียง	ความโน้มเอียงภายใน
	ความโน้มเอียงที่ฝังแน่นอยู่ในความคิดและความรู้สึก
	ความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะสนับสนุน หรือคัดค้าน
	ความโน้มเอียงที่จะแสดงในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ
	ความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม
	ความโน้มเอียงอันเกิดจากประสบการณ์
	ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ

เจตคติ แสดงออกถึง	
	เจตคติที่เข้มแข็งรุนแรงต่อประเด็นบางเรื่องมักมีแนวโน้มที่จะประเมินหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างมีอคติ
การประเมินค่า	แนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า
	ความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ
	การที่บุคคลตัดสินในสิ่งต่าง ๆ
	ดัชนีชี้วัดว่า บุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไร
	มิติของการประเมิน เพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ
ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมและเจตคติ	พฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ เจตคติและพฤติกรรมจึงเสริมกันเป็นวงจร
	บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ก็ย่อมปฏิบัติงานนั้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ

จากการศึกษาความหมายของเจตคติในหลายมิติ พบว่าความหมายของเจตคติส่วนใหญ่มีทิศทางและแนวโน้มที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ แต่ในบางส่วนพบว่า เจตคติไม่อาจทำนายพฤติกรรมมนุษย์ได้ และการเปลี่ยนเจตคติไม่ทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมเสมอไปตามความหมายของพฤติกรรม คือ กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ (Th.cemle, 2566)

ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่า พฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกิดขึ้นจากการรับรู้ของแต่ละบุคคล แต่การสร้างสิ่งเร้าภายนอก เพื่อการกระตุ้นประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง เพื่อสร้างการรับรู้ มีส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางของเจตคติ ความรู้สึกนึกคิด ในการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลไม่มากนัก

2. กระบวนการรับรู้ข้อมูลที่ส่งผลต่อเจตคติ

การรับรู้ (Perception) คือ การที่ระบบประสาทได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า เช่น แสง เสียง กลิ่น รส รูปลักษณะของสิ่งต่าง ๆ และเกิดการแปลผลที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ ความทรงจำ และทัศนคติของบุคคล

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2550) กล่าวถึง การรับรู้ไว้ว่า การที่มนุษย์รู้สึกในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส (สัมผัสทั้ง 5) ได้ ซึ่งสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้าภายนอก

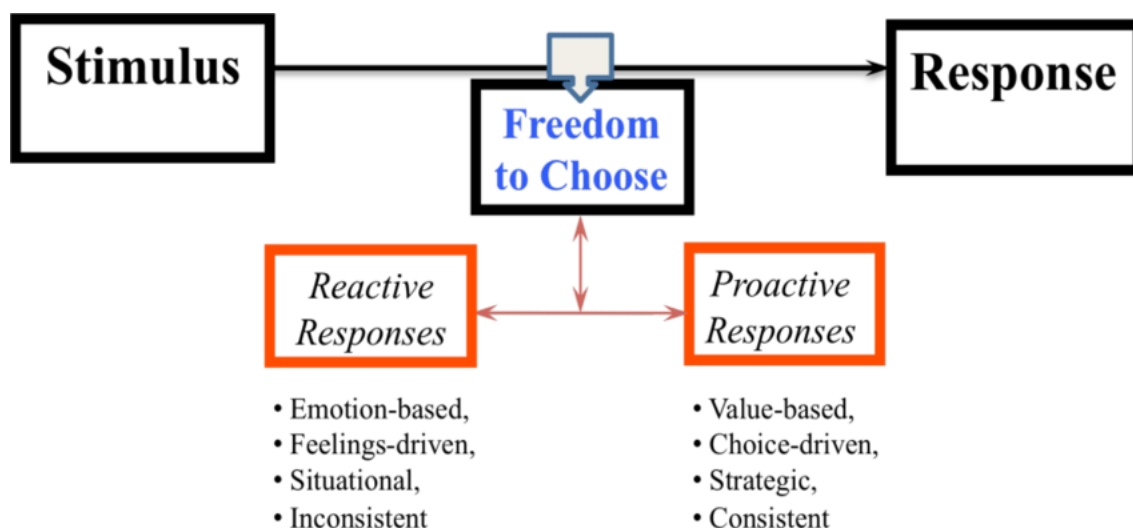
และสิ่งเร้าภายใน การที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวก็เท่ากับว่าความรู้สึกนั้นได้ส่งข้อมูลดิบเข้ามาสู่ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากนั้นก็เป็นการตีความในข้อมูลดิบเหล่านั้นแล้วจึงเกิดการรับรู้ ซึ่งกระบวนการของการรับรู้ เป็นกระบวนการที่มีการคาบเกี่ยวกันระหว่าง ความเข้าใจ (Understanding) การคิด (Thinking) การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) และการตัดสินใจ (Decision Making)

กระบวนการรับรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. มีสิ่งเร้า (Stimulus) ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ เช่น สถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมรอบกาย ที่เป็น คน สัตว์ และสิ่งของ
2. ประสาทสัมผัส (Sense Organs) ที่ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัส เช่น ตา หู ฟัง จมูก ได้กลิ่น ลิ้น รุ้รส และผิวหนัง รุ้ร้อนหนาว
3. ประสบการณ์ (Experience) หรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่เราสัมผัส
4. การแปลความหมาย (Interpretation) ของสิ่งที่เราสัมผัส สิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้วย่อมจะอยู่ในความทรงจำของสมอง เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า สมองก็จะทำหน้าที่ทบทวนกับความรู้ที่มีอยู่เดิมว่าสิ่งเร้า นั้นคืออะไร

เมื่อมนุษย์เราถูกเร้าโดยสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensation) โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา ทำหน้าที่ดู คือ มองเห็น หูทำหน้าที่ฟัง คือ ได้ยิน ลิ้นทำหน้าที่รุ้รส จมูกทำหน้าที่ดม คือ ได้กลิ่น ผิวหนังทำหน้าที่สัมผัส คือ รุ้สึกได้อย่างถูกต้อง กระบวนการรับรู้จึงจะสมบูรณ์ (NovaBizz, 2022)

จากข้อมูลองค์ประกอบของกระบวนการรับรู้ จะเห็นได้ว่า สิ่งเร้า และ ประสบการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้กระบวนการรับรู้ขับเคลื่อน สิ่งเร้าเป็นสิ่งที่มื่ออิทธิพลและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและนำไปสู่การแปลความหมายในสมอง ประกอบกับความทรงจำจากประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมในการรุ้สึก คิด เข้าใจ เรียนรู้ เพื่อตัดสินใจในการตอบโต้ จนกลายเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ

ภาพที่ 2 The Stimulus-Response Model (Bahaudin Mujtaba, 2010)

สิ่งที่ผู้วิจัยนำมาตั้งเป็นข้อสังเกต คือ การตอบสนองต่อสิ่งเร้า ยกตัวอย่างเช่น ปฏิบัติการตอบสนองแบบฉับพลันต่อสิ่งเร้า และปฏิบัติการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ตามมาในภายหลัง โดยสังเกตจากการแสดงออกทางพฤติกรรมเมื่อเกิดการกระตุ้นและการตอบสนองภายหลังการกระตุ้น โดยคาดหวังให้เกิดการสร้างสิ่งเร้าภายนอกที่สามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึก การขับเคลื่อนทางอารมณ์ การรับรู้ถึงคุณค่าความสำคัญของความยั่งยืน โดยนำมาซึ่งการแปลความหมายและนำไปสู่การตัดสินใจที่จะแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังที่จะสื่อสารและส่งต่อการรับรู้ด้านความยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนต่อไป

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้

พรธณี ช. เจนจิต (2528) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาถึงกระบวนการคิดทางด้านสติปัญญาของเด็กแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการอย่างมาก ฌอง เพียเจต์มีความเชื่อว่า เป้าหมายของพัฒนาการของมนุษย์คือ

1. ความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม
2. ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล
3. ความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา

โดยฌอง เพียเจต์กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด 2 ลักษณะ คือ การจัดระบบภายใน (Organization) ซึ่งเป็นการจัดการระบบภายในโดยการรวมกระบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม (Adaptation) ซึ่งหมายถึง การปรับตัวจากประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิม

พัฒนาการที่เกิดขึ้นทางความคิดและพฤติกรรมในวัยเด็กประกอบกับระบบการจัดทางร่างกายของมนุษย์ที่มีมาแต่กำเนิด ผู้วิจัยสรุปจุดเด่นระหว่างความคิดและพฤติกรรมในเด็กจาก ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ของ ฌอง เพียเจต์ ซึ่งมีการพัฒนาสติปัญญาตามช่วงวัย ส่งผลให้เห็นถึงขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสมองที่มีการปรับระดับขึ้นตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ตารางที่ 2 จุดเด่นระหว่างความคิดและพฤติกรรมในเด็ก โดยอิงจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลของ ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลของ ฌอง เพียเจต์	ช่วงวัย	จุดเด่น	
		ความคิด	พฤติกรรม
ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage)	แรกเกิดถึง 2 ปี	- การเลียนแบบ	- การมองเห็น - การเคลื่อนไหว
ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage)	2 - 7 ปี	- สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน - มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ - รู้จักแยกประเภท แยกชิ้นส่วนของวัตถุ	- พัฒนาการทางภาษา
ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage)	7 - 11 ปี	- สามารถตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ - สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม - สามารถคิดย้อนกลับ	- พัฒนาทักษะทางการสื่อสาร
ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage)	11 - 15 ปี	- สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ - สามารถที่จะตั้งสมมุติฐานและทฤษฎี	- การแสดงออกทางอารมณ์ - ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

เมื่อพิจารณาแนวคิดการพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลจะเห็นได้ว่ามนุษย์มีกระบวนการรับรู้ข้อมูลใหม่เป็นอัตโนมัติตามลำดับขั้นของการพัฒนาทางร่างกายที่เกิดจากกิจกรรมและการเรียนรู้ ข้อมูลใหม่ที่มนุษย์ได้รับจะถูกรวบรวมนำไปบันทึกไว้เป็นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่แตกต่างส่งผลถึงความสามารถในการแสดงออกทางการคิดและพฤติกรรม

กระบวนการทางสติปัญญาของ ฌอง เพียเจต์ มีลักษณะดังนี้

การซึมซับหรือการดูดซึม (Assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

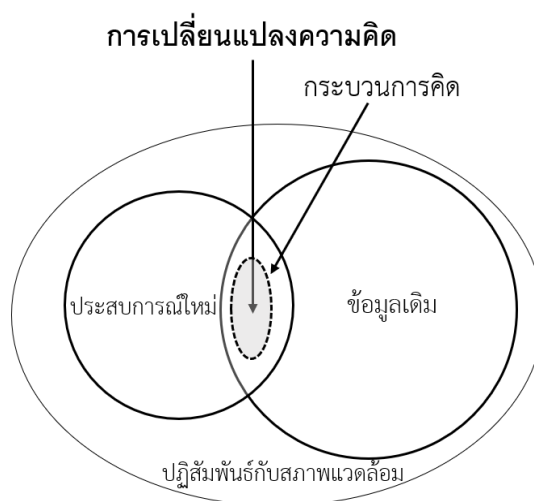
การปรับและจัดระบบ (Accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

การเกิดความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารุนแรงในตัวบุคคล (ครูประถม.คอม, 2560)

จึงสรุปได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาจะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องไปตามการพัฒนาทางร่างกายของมนุษย์และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อม กระบวนการทางสติปัญญาเป็นกระบวนการที่สมองรับข้อมูล รับประสบการณ์ใหม่ นำมาปรับและจัดระบบให้มีลักษณะโครงสร้างทางปัญญาที่บุคคลสามารถเข้าใจและนำไปปรับใช้ได้ ดังนั้นการสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่จึงมีความสำคัญต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการทำความเข้าใจต่อแนวคิดที่ให้ความสำคัญด้านความยั่งยืน

4. การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่

การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่จำเป็นต้องกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิด เนื่องจากการเพิ่มข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อให้เกิดกระบวนการคิด และนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่โดยการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพทางการสื่อสาร การสร้างการรับรู้ อีกทั้งยังส่งผลต่อกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 3 ภาพกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ อ้างอิงมาจากกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา ฌอง เพียเจต์ (Khumvijairat, 2023)

5. การเปลี่ยนเจตคติ

เจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดขณะหนึ่ง ความรู้สึกนี้ไม่คงที่ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ใหม่อันเกิดจากความรู้ใหม่ในเวลาต่อมา ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้นมีตัวแปรสำคัญที่ต้องพิจารณาข้อแรกคือกระบวนการกลั่นกรองข่าวสารใหม่ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กันทางความรู้สึกนึกคิดกับผู้อื่น ข้อที่สองคือการคงไว้ซึ่งโครงสร้างของเจตคติ หรือ กล่าวง่าย ๆ คือ ทุกอย่างมุ่งเน้นไปยังการอนุรักษ์เจตคติ โดยเฉพาะถ้าสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และเข้ากับความต้องการของสังคมและเข้ากับเจตคติของคนส่วนใหญ่ (นพมาศ ธีรเวคิน, 2542)

จึงสรุปได้ว่า การเปลี่ยนเจตคติ สามารถเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ข่าวสารใหม่ ข้อมูลใหม่ หรือเกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งเจตคดียังสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการได้รับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทางด้านความรู้สึกนึกคิดที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ความรู้สึก ซึ่งอาจส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล

5.1 ปัจจัยของการที่บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

- 1) การเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับ จะฝังใจและกลายเป็นเจตคติในโอกาสต่อมา
- 2) ประสบการณ์เดิมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะประสบการณ์การครั้งแรกจะมีผลให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ อย่างฝังใจ
- 3) การถ่ายทอด บุคคลจะได้รับการถ่ายทอดเจตคติจากบุคคลที่อยู่แวดล้อม และรับมาเป็นเจตคติของตนได้

- 4) บุคลิกภาพของบุคคล จะมีผลต่อการเกิดเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ
- 5) สื่อต่าง ๆ จะให้ข้อมูลต่าง ๆ กับบุคคล ทำให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งเร้านั้น
- 6) ความต้องการของบุคคล บุคคลจะมีเจตคติที่ดีต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่จะช่วยให้ตนได้รับในสิ่งที่ต้องการ และจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งที่ขัดขวางหรือไม่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางที่จะไปสู่ความต้องการนั้น ๆ
- 7) ระบบค่านิยม กลุ่มชนแต่ละกลุ่มจะมีค่านิยมแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อเจตคติของบุคคลด้วย ดังนั้น คนแต่ละกลุ่มจึงมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันที่แตกต่างกันได้ การมีเจตคติดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ นั้น จึงขึ้นกับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือบรรทัดฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่ (Oskamp, 1977)

เจตคติเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย มีความแตกต่างที่เด่นชัดจากสภาพแวดล้อม ถิ่นที่อยู่อาศัย แต่การเปลี่ยนเจตคติก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากบุคคลและระบบค่านิยมในสังคมเช่นกัน การที่จะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อความยั่งยืน จึงต้องอาศัยความร่วมมือทางการสื่อสารแนวคิดเรื่องความยั่งยืนจากหลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นวงกว้าง เกิดบรรทัดฐานหรือแบบแผนสำหรับยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อความยั่งยืนร่วมกัน จึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อสังคมที่ยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

6. แนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในประเทศไทยได้มีการทบทวนนโยบายและระเบียบข้อบังคับด้านการอนุรักษ์โดยเน้นความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) แผนนี้ได้ให้ความสำคัญต่อการปกป้องสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของรัฐบาลไทย สอดคล้องกับการพัฒนา การปรับปรุงและการอนุรักษ์และพระราชบัญญัติคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2535) จุดมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้คือการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยโดยอาศัยการเฝ้าติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ พระราชบัญญัตินี้ใช้เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านขั้นตอนการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจซึ่งนำโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นยึดมั่นในหลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย”

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ตอนนี้ได้พัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ระบุไว้ว่า “ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน” สำหรับเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” “การเจริญเติบโตสีเขียว” ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนถือเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่สอดคล้องกับวาระ พ.ศ. 2573 ของ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของวาระดังกล่าว สภานิติบัญญัติแห่งชาติของไทยได้มีการพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ซึ่งมีการใช้โดยกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนารอบนโยบายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ยั่งยืนมากขึ้น ตัวอย่าง เช่น แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564) 27 นโยบายนี้เน้นถึงองค์ประกอบหลัก 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ของประเทศไทย ประกอบด้วย การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การป้องกันและการฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและความร่วมมือระหว่าง ประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Open Development Thailand, 2560)

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวคิดเรื่องความยั่งยืนในประเทศไทยเกิดขึ้นมาเป็น ระยะเวลาที่ยาวนาน ผ่านการเล็งเห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากการทำลายธรรมชาติจากรูปแบบการใช้ ชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพียงแต่การพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้สังคม มีทางเลือกในการใช้ชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่น้อยลงได้ และมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เห็นผลดีขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้การออกระเบียบข้อบังคับด้านการอนุรักษ์ใด ๆ จะสำเร็จ ขึ้นได้จะต้องเกิดจากการร่วมมือกัน ซึ่งผู้วิจัยให้ความหมายของความยั่งยืน หมายถึง การจัดการ ทรัพยากรโดยใช้ความรู้ความสามารถในการดำรงสภาพของสิ่งเหล่านั้นให้มีคุณภาพใกล้เคียงสิ่งเดิม ให้มากที่สุดและอยู่ต่อไปเป็นระยะเวลายาวนาน โดยอาศัยความร่วมมือของบุคคล องค์กร และสังคม

6.1 แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยวิธี 7 R

1. การปฏิเสธการใช้ R1 Refuse คือ การปฏิเสธผลิตภัณฑ์ที่ทำลายโลกหรือผลิตภัณฑ์ ที่ต้องใช้กระบวนการเก็บรักษาและการขนส่งหลายขั้นตอน ส่งผลให้เกิดก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น
2. การนำของใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ R2 Reuse คือ การใช้ซ้ำ การหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เป็นการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
3. การใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด R3 Reduce คือ การลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไม่ระมัดระวัง นำมาซึ่งของเสียและขยะจำนวนมาก
4. การซ่อมแซมฟื้นฟู R4 Repair คือ การซ่อมแซมและการนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการเห็นคุณค่าของสิ่งของและทรัพยากรที่มีอยู่
5. การนำไปผลิตชิ้นใหม่ R5 Recycle คือ การนำผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ไปปรับแต่งใหม่ เสมือนได้ผลิตภัณฑ์ใหม่
6. การถนอมรักษา R6 Recovery คือ การให้ความสำคัญในการดูแลและเก็บรักษา การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด การสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

7. การเปลี่ยนความคิด R7 Rethink คือ การเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตที่อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

6.2 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนโมเดล เศรษฐกิจ BCG ในภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนโมเดล เศรษฐกิจ BCG ในภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น เริ่มมาจาก (ร่าง)แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 ประกอบด้วย

1. การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์

2. การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

3. การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม ภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

4. การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ควบรวมกับแผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล สร้างความสมดุลและความยั่งยืนด้านทรัพยากรน้ำให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และรักษาระบบนิเวศ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งเน้นการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือ สังคมคาร์บอนต่ำ โดยมีการขับเคลื่อน BCG Model นำร่องใน 5 พื้นที่สงวนชีวมณฑล พื้นที่ตัวอย่างในการประยุกต์แนวทาง BCG กับภารกิจของกระทรวงฯ

BCG โมเดล จะประกอบไปด้วย 3 เศรษฐกิจหลัก คือ

B = Bio Economy ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่า

C = Circular Economy ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

G = Green Economy ระบบเศรษฐกิจสีเขียว ทั้งสองเศรษฐกิจที่กล่าวมาด้านบนนั้น ต้องมุ่งแก้ไขปัญหามลพิษ เพื่อลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน (Future Perfect, 2566)

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การสร้างความยั่งยืนในความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม จำเป็นต้องเน้นหลักการส่งเสริมและการสร้างสมดุล ไม่ว่าจะเป็นการดูแลรักษาระบบนิเวศ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การสร้างความสมดุลและความยั่งยืนด้านทรัพยากรจากการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงให้ความสำคัญในหลักการและวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการสร้างความมั่นคงเรื่องความยั่งยืนแก่สังคม เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคตได้

6.3 ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) หมายถึง สิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติซึ่งมีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยเฉพาะเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตที่มนุษย์สามารถแสวงหามาใช้ เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ป่าไม้ ถ่านหิน และน้ำมัน เป็นต้น สามารถแบ่งทรัพยากรธรรมชาติออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ทรัพยากรทางธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีปริมาณมากมีอยู่ทุกหนทุกแห่งของโลก เช่น น้ำ อากาศ และแสงอาทิตย์ ถึงแม้ว่าทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้จะมีปริมาณมากแต่ต้องใช้อย่างระมัดระวัง และจำเป็นต้องบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ
2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วเกิดทดแทนได้ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เมื่อนำมาใช้ประโยชน์แล้วสามารถสามารถเกิดทดแทนได้ เช่น พืช สัตว์ ป่าไม้ ดิน เป็นต้น บางชนิดใช้เวลาสั้นในการสร้างเช่น พืช สัตว์ใช้เวลานานในการเกิดทดแทน เช่นการเกิดดิน
3. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป เช่น ปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ ถ่านหินและแร่ เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ บางชนิดเป็นแหล่งพลังงานที่อำนวยความสะดวก ทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ดีขึ้น (NGThai, 2566)

6.4 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพอยู่รอบตัวมนุษย์ และเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมยังเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรมและนามธรรมทั้งที่เห็นได้ด้วยตาเปล่าและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา เป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Environment) และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Environment)

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Environment) คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สามารถแบ่งย่อยเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic Environment) ใช้ระยะเวลาสั้นในการเกิด และสามารถเพิ่มจำนวนขึ้นมาทดแทนใหม่ได้ ขณะเดียวกันก็สูญสิ้นไปได้หากเกิดการทำลายธรรมชาติให้เสียสมดุล ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ พืชหญ้า เป็นต้น

1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่อาจมองเห็นได้หรือไม่ได้ เช่น อากาศ เสียง แร่ธาตุ เป็นต้น เป็นสิ่งแวดล้อมที่ธรรมชาติสร้างขึ้น บางชนิดใช้เวลานานในการเกิดยาวนานจนไม่สามารถรอใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมได้ เช่น เชื้อเพลิง แร่ธาตุ ดิน หิน น้ำ อากาศ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Environment) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจก็ได้ หรือมองเห็น จับต้องได้ หรือมองไม่เห็นและจับต้องไม่ได้ เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตนเอง อันจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข คุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ลักษณะ

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นและจับต้องได้ มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกและสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของตนเอง ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เป็นต้น

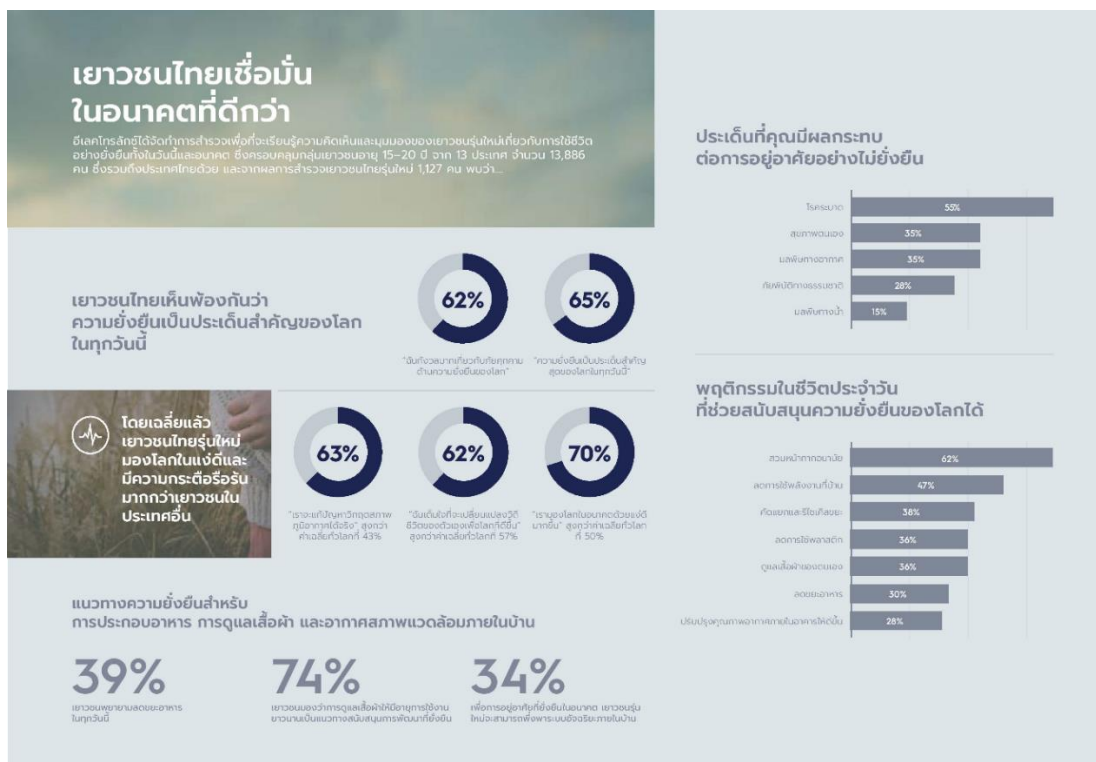
2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) มีลักษณะเป็นนามธรรม มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ประเพณี กฎ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้ อาจหมายถึง ความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม เป็นต้น (thesustain, 2021)

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรที่มีวันเสื่อมสลายหรือหมดไป อาจนำมาซึ่งปัญหาในอนาคต การรู้คุณค่า การรู้วิธีการนำมาใช้ และการรู้วิธีการทดแทน จะช่วยรักษาสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างสมดุล แนวคิดเรื่องความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ใช้เป็นจุดตั้งต้นในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบันให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตอย่างต่อเนื่อง เพราะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมเสื่อมโทรมหรือหมดไปเมื่อไม่ได้รับการบริหารและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างการรับรู้เรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นหนึ่งในวิธีการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของความยั่งยืน ทั้งนี้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและร่วมใจจากหลายภาคส่วน เพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้จริง

7. พฤติกรรมการดำรงชีวิตที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความยั่งยืน

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค นับเป็นสิ่งสำคัญหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการบริโภคไปสู่ความยั่งยืน จากผลการสำรวจของ อิเลคโทรลักซ์ (Electrolux) ในปี ค.ศ. 2021 เยาวชนประมาณ 14,000 คนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ผลสำรวจเปิดเผยว่าคนรุ่นใหม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอย่างจริงจังเพื่อโลกที่ดีขึ้น และเชื่อมั่นว่าตนเองมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้สนับสนุนและผู้นำเพื่อสร้างอนาคตที่ยั่งยืนมากขึ้น

ภาพที่ 4 ผลสำรวจเชิงลึกของ อิเลคโทรลักซ์ ที่ศึกษาในกลุ่มเยาวชนจำนวนเกือบ 14,000 คนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย (ประชากรธุรกิจ, 2564)

ผลการสำรวจพบว่า คนไทยรุ่นใหม่เห็นว่าการศึกษากับประเด็นความยั่งยืนและนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นทางออกที่สำคัญที่สุดเพื่อเปลี่ยนไปสู่สังคมที่ยั่งยืนมากขึ้น เมื่อพูดถึงบ้านในอนาคต คนรุ่นใหม่ให้ความใส่ใจกับการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนในเรื่องอาหาร น้ำ และพลังงาน ซึ่งมีความสำคัญต่อพวกเขามากกว่าเทคโนโลยีอัจฉริยะในบ้านซึ่งไม่มีความยั่งยืนที่ชัดเจนสำหรับความเห็นเกี่ยวกับการใช้เสื้อผ้าอย่างยั่งยืนในอนาคต คนไทยรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดูแลและซ่อมแซมเสื้อผ้าเพื่อให้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น (67%) และลงทุนในเสื้อผ้าคุณภาพสูง (59%) ขณะที่ (43%) เชื่อว่าตนจะสวมเสื้อผ้าเสมือนจริงภายในปี ค.ศ. 2030 และ (36%) เห็นว่า

การเช่าเสื้อผ้าจะกลายเป็นพฤติกรรมเพื่อความยั่งยืนที่ผู้คนนิยมกันภายในปี 2573 (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) แนวโน้มของคนไทยรุ่นใหม่จากผลสำรวจแสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการสื่อสารเรื่องความยั่งยืนสู่สังคม การที่เยาวชนรุ่นใหม่มีความคิดเห็นไปในการให้ความสำคัญเรื่องความยั่งยืน มีผลมาจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นข้อมูลที่พบเห็นได้ง่ายและปรากฏขึ้นในสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยซ้ำ ทำให้เกิดการซึมซับ นำมาซึ่งความเข้าใจ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความยั่งยืนในที่สุด

7.1 พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นยั่งยืนของประชากรไทย

อุตสาหกรรมแฟชั่นในประเทศไทยจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้หลักให้กับประเทศ โดยทำรายได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี โดยในปี ค.ศ. 2018 อุตสาหกรรมแฟชั่นสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย 399 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อมาในปี 2019 รายได้จากอุตสาหกรรมแฟชั่นพุ่งสูงขึ้นเป็น 526 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมถึงปี 2020 สร้างรายได้มากถึง 711 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ชวีศา เสงขจรยา และ วิเชียร ลัทธพิงค์พันธ์, 2564) แม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 การหันมาใส่ใจเรื่องของความยั่งยืนและความรู้สึกถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคชาวไทยในฐานะพลเมืองของสังคมปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงการแพร่ระบาด โดย 79% ของผู้บริโภคที่ถูกสำรวจเลือกซื้อเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ ขณะที่ 77% ต้องการซื้อสินค้าที่ระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้เกือบ 3 ใน 4 ของผู้บริโภคยังระบุว่า พวกเขาต้องการซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือใช้บรรจุภัณฑ์น้อยที่สุด (ชาญชัย ชัยประสิทธิ์, 2564)

การปรับพฤติกรรมการบริโภค การใช้สินค้าแฟชั่นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการสร้างความยั่งยืน ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติที่หลากหลาย เช่น การซื้อเสื้อผ้าที่มีคุณภาพสูงที่มีความคงทน เนื่องจากระยะเวลาในการใช้งานเสื้อผ้าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงควรเลือกซื้อเสื้อผ้าที่ทำจากวัสดุดิบจากธรรมชาติ (Organic) หรือวัสดุจากการรีไซเคิล และมีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาเสื้อผ้าอย่างถูกวิธีเพื่อให้มีระยะเวลาการใช้งานที่ยาวนานขึ้น การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการรู้วิธีซ่อมแซมเสื้อผ้า เพื่อใช้เสื้อผ้าให้คุ้มค่าง่อนจะทิ้ง อีกทั้งการแลกเปลี่ยน การขายเสื้อผ้ามือสองหรือการใช้เสื้อผ้ามือสอง ก็เป็นวิธีในการช่วยลดการบริโภคสินค้าแฟชั่นที่เกินความจำเป็นได้

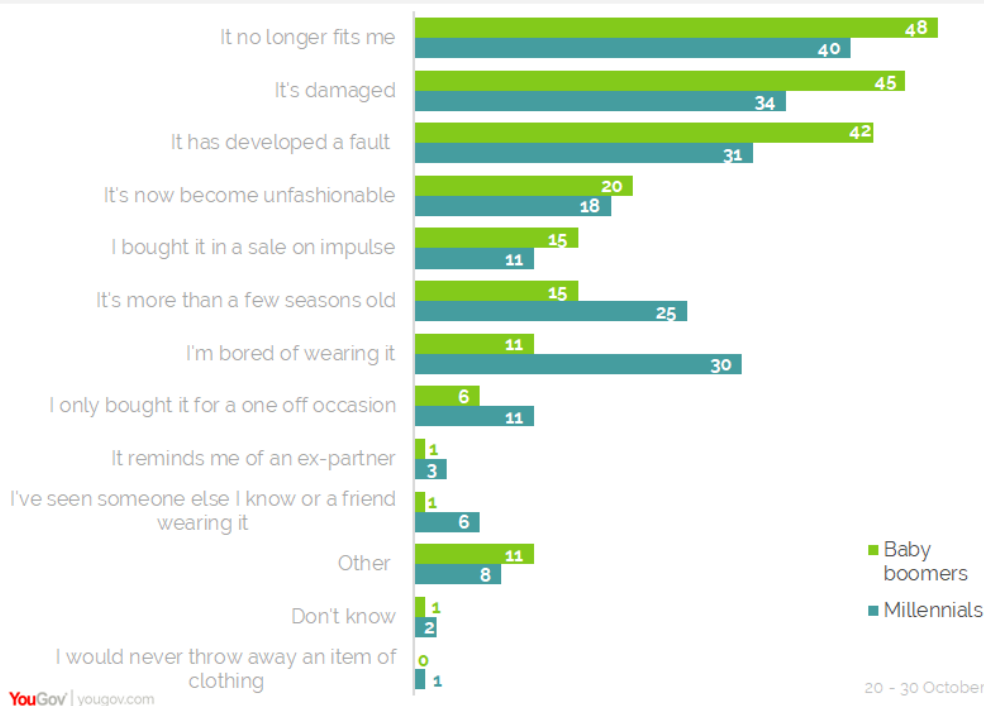
7.2 การศึกษาพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภค

จากผลการสำรวจเห็นได้ว่า สินค้าแฟชั่นและเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคนิยมซื้อเป็นลำดับต้น ๆ เนื่องจากกระแสของเสื้อผ้าแฟชั่นที่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดเวลา สินค้าแฟชั่นต่าง ๆ ถูกผลิตออกมาอย่างรวดเร็วและถูกซื้อขายในเวลาอันรวดเร็ว เกิดกระแสแฟชั่นใหม่เข้ามาแทนที่กระแสแฟชั่นเดิม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกระแสแฟชั่นตลอดเวลา ทำให้เกิดการทิ้งขยะจำพวกสินค้าแฟชั่นจำนวนมาก เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การวิจัยล่าสุดของ YouGov Omnibus เผยให้เห็นถึงเหตุผลส่วนใหญ่ของการทิ้งเสื้อผ้าที่อาจกลายเป็นขยะสร้างมลพิษแก่โลกอีกยาวนาน เพราะเส้นใยสังเคราะห์ที่อยู่ในผ้าบางชนิดมีส่วนผสมของเม็ดพลาสติก เมื่อทิ้งแล้วจะกลายเป็นขยะที่ต้องใช้เวลาย่อยสลายนับร้อย ๆ ปี การเพิ่มขึ้นของมลพิษทางอากาศจากโรงงานผลิต รวมถึงปริมาณสารเคมีซึ่งเป็นส่วนผสมอยู่ในผ้า จะตกไปอยู่ในหลุมฝังกลบและปนเปื้อนน้ำใต้ดิน ด้วยเหตุนี้ผู้ผลิตในวงการอุตสาหกรรมแฟชั่นที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความยั่งยืน จึงหันมาผลิตสินค้าแฟชั่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Fashion) หรือแฟชั่นที่ยั่งยืน (Sustainable Fashion) เพื่อเป็นทางเลือกที่จะบรรเทาปัญหาขยะหลุมฝังกลบให้ลดปริมาณลงได้

Reasons to throw away clothing

Which, if any, of the following are reasons that best describe why you would throw away an item of clothing? Please select all that apply (%)

ภาพที่ 5 ผลสำรวจ การทิ้งเสื้อผ้าของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomers) และ กลุ่มมิลเลนเนียล (Millennials) (ที่มา: YouGov Omnibus)

จากผลสำรวจดังกล่าว เหตุผลที่อันดับต้น ๆ เสื้อผ้าถูกทิ้งมากที่สุดเพราะเสื้อผ้าไม่พอดีตัว ไม่สามารถสวมใส่ได้แล้ว ซึ่งผลสำรวจยังแสดงให้เห็นอีกว่า กลุ่มมิลเลนเนียล (Millennials) หรือผู้ที่เกิดตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 – 2003 จำนวนไม่น้อยที่ทิ้งเสื้อผ้าเพราะความเบื่อหน่าย เพราะเสื้อผ้านั้นตกกระแสนั้น อีกทั้งกลุ่มมิลเลนเนียลยังมีพฤติกรรมซื้อเสื้อผ้ามาใส่เพียงครั้งเดียวและทิ้ง เพราะมีรสนิยมที่แปรผันตามกระแสในโซเชียลมีเดีย (Social Media) พฤติกรรมการใช้แล้วทิ้งเสื้อผ้าอย่างรวดเร็วจะลดลงได้ต่อเมื่อผู้บริโภคเห็นคุณค่าของทรัพยากร มีความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทิ้งขยะแฟชั่นและคำนึงถึงคนรุ่นต่อไปมากกว่าที่เป็นอยู่

ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่าพฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นในประเทศไทยมีปริมาณสูง เนื่องจากช่องทางการซื้อขายออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจในการซื้อที่ง่ายกว่าการเดินทางไปเลือกซื้อสินค้าด้วยตนเอง อีกทั้งกระแสทางสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการแต่งกายที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสนิยม การแต่งกายตามเทศกาลต่าง ๆ และทางเลือกที่หลากหลายจากผู้ผลิตสินค้าออนไลน์ ทำให้ค่านิยมของการบริโภคสินค้าแฟชั่นยังเป็นไปในทิศทางที่เน้นการตอบสนองความต้องการของบุคคลมากกว่าการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเห็นได้ว่าความสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์ที่เป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ในการเปลี่ยนแปลงความเป็นไปโดยรวมของสังคม หากพฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยน องค์ประกอบทางด้านอื่น ๆ ก็เปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยเน้นการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติที่ดีที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาซึ่งการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลต่อไป

8. กลวิธีการเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน

กลวิธีการเชื่อมโยงการรับรู้เรื่องความยั่งยืนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้ผ่านเป้าหมายที่รับรู้ (The Target) ผ่านรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน แบ่งออกเป็น สมมติฐานการรับรู้ การรับรู้สู่เจตคติ

8.1 สมมติฐานการรับรู้

การทำสมาธิ (Meditation) คือ การทำให้จิตว่าง นิ่ง สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ร่างกายทุกส่วนเกิดความผ่อนคลาย ทำให้จังหวะของคลื่นสมองช้าลง จิตที่มีสมาธิเป็นจิตที่มีพลัง สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ Meditation มาจากภาษาละติน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการฝึกร่างกายและจิตใจให้มีความแน่วแน่และมั่นคง การสร้างความสงบนิ่ง เกิดเป็นความผ่อนคลายของจิตใจและร่างกาย เพื่อเตรียมพร้อมร่างกาย สำหรับการเปิดรับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8.2 สมาธิในเชิงจิตวิทยา

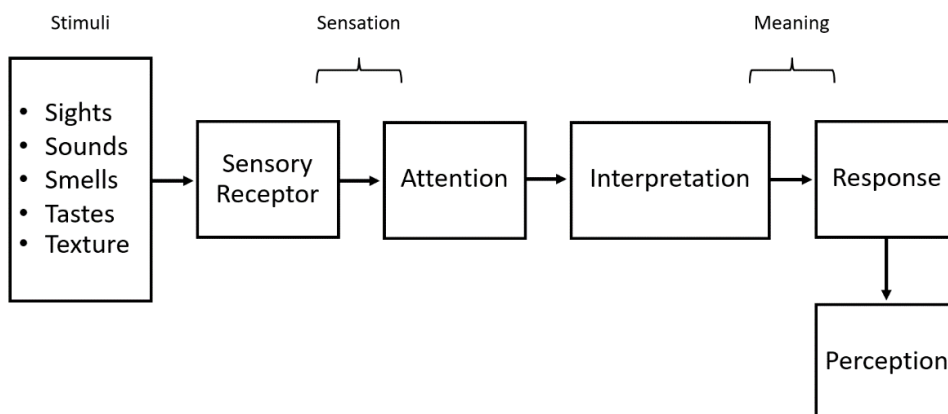
ในทางจิตวิทยา สมาธิถูกนำไปใช้ในการอธิบายระดับของจิตสำนึก (Consciousness) มีการนำไปใช้ประโยชน์และมีจุดมุ่งหมายที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่ทำจิตใจให้สงบ น้อมนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ สามารถนำมาใช้สำรวจสภาวะจิตอย่างช้า ๆ ในอดีตและในอนาคต จะช่วยให้เกิดความสงบในจิตใจ และส่งผลต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ดังนั้นสมาธิจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่านำมาใช้ในเชิงจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตนเองได้

8.3 บริบทของสมาธิ

สมาธิมักถูกกล่าวถึงในแง่บวก ได้แก่ การฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง การทำให้เกิดการมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงาน หรือการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ในนิกายเซน (Zen) การปฏิบัติสมาธิเพื่อทำให้จิตใจเข้มแข็งและควบคุมความโกรธ ดังนั้นการปฏิบัติสมาธิส่วนใหญ่จึงถูกนำเสนอในรูปแบบของกิจกรรมที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อช่วยในการฝึกจิตใจ ปัจจุบันการทำสมาธิได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ มากมาย อาทิ การทำสมาธิเพื่อปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม สมาธิในศิลปะป้องกันตัว หรือค่านิยมเชิงบวกต่าง ๆ ในสังคม จะเห็นได้ว่าการทำสมาธิช่วยให้เกิดความสงบในจิตใจ และสามารถสร้างความมุ่งมั่นตั้งใจในการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล

8.4 การรับรู้สู่เจตคติ

การรับรู้สู่เจตคติ หมายถึง การรับรู้ที่บุคคลรับรู้ผ่านสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระตุ้น และตีความหมายของสิ่งเร้าผ่านประสบการณ์หรือทัศนคติเดิม เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทิศทางที่ผู้ส่งสารต้องการส่งไปยังผู้รับสาร ซึ่งกระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งเร้าถูกส่งไปยังอวัยวะรับรู้ความรู้สึกในระดับที่เหมาะสม เกิดความตั้งใจ นำไปสู่การตีความหมายว่าสิ่งที่รับรู้ นั้นหมายถึงอะไร จนท้ายที่สุดเกิดการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ นั้น ๆ

ภาพที่ 6 The Perception Process อ้างอิงจาก Solomon et al, 2010 (Louie-Joe Findlater, 2013)

9. เจตคติของมนุษย์ต่อการจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม

เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน หมายถึง การรู้คิดและพฤติกรรมของบุคคลที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน ด้วยความรู้สึกที่ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ จากการมีประสบการณ์การรับรู้ถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่ออนาคต โดยสามารถใช้สติปัญญาในการดำรงสภาพแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป

เจตคติของมนุษย์ต่อการจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อมนับเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเมื่อบุคคลใดมีเจตคติมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตนในการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน บุคคลนั้นจะแสดงออกถึงวิถีปฏิบัติในการดำรงชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่ยั่งยืนจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

9.1 การตระหนักรู้เรื่องความยั่งยืน

การตระหนักรู้ด้านความยั่งยืน หมายถึง การรับรู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน การเข้าใจสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเคยชินที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในอนาคต โลกจะเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นเราต้องเปลี่ยนการตระหนักรู้ของคน เราต้องสร้างความรู้สึกต้องรับผิดชอบต่อโลกมากขึ้น รับผิดชอบต่อสิ่งที่เหนือกว่าตัวเอง เช่น ชุมชน สังคม และโลก (นพมาศ อึ้งพระ, 2555)

สาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อม

1. จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยเช่น ต้องการที่อยู่อาศัย ที่ทำกินสำหรับทำการเกษตร แร่ธาตุ แหล่งพลังงาน น้ำ และอาหาร เมื่อทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ก็ทำให้มีการบุกรุกทำลายสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางเศรษฐกิจทำให้มาตรฐานการใช้ชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับตนเองมากขึ้น ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าในแต่ละครอบครัวอาจมีรถยนต์หลายคันเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของคนในบ้าน ซึ่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่ตามมาก็คือ ปัญหา มลพิษทางอากาศ เสียง

3. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าช่วยเสริมให้มีการนำทรัพยากรมาใช้ทำได้อย่างมากขึ้น และยังมีการผลิตเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในทางเกษตรเกี่ยวกับการด้านการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ทำให้มีสารตกค้างที่สามารถกระจายตัวลงสู่แหล่งน้ำทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียที่ยากต่อการแก้ไข

4. เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า น้ำท่วม แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดซึ่งภัยธรรมชาติเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากการกระทำของคนที่ส่งผลทำให้เกิดภัยธรรมชาติขึ้น จากสาเหตุหลัก ๆ ของปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบมาจากการกระทำของมนุษย์ทั้งปริมาณการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดจากภัยธรรมชาติซึ่งภัยธรรมชาติส่วนหนึ่งก็เกิดมาจากการกระทำของมนุษย์เช่นกัน ดังนั้นนอกจากจะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การป้องกันการเกิดปัญหาจากการกระทำของมนุษย์ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำควบคู่กัน (Lux Royal, 2015)

การตระหนักรู้เรื่องความสำคัญของความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมุ่งเน้นให้เกิดการมีจิตใต้สำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีความรัก ความห่วงหา ความห่วงใย ซึ่งถือเป็นความสำคัญอันดับต้น ๆ ที่จะพัฒนาไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่เป็นผลดี - ผลเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาสู่การกระจายข่าวสารที่สำคัญต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมออกสู่สังคมวงกว้าง เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน และการชักชวนให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

10. การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภค

การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภค (Customer Information) เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อมูลสมรรถนะด้านความยั่งยืน (ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม) ของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอดีตอาจเป็นข้อมูลด้านที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านเศรษฐกิจ แต่ในปัจจุบันผู้บริโภคเริ่มหันมาใส่ใจและตระหนักด้านนี้มากขึ้น ดังนั้นการสื่อสารข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความน่าเชื่อถือในเชิงวิทยาศาสตร์ เข้าใจง่าย จึงเป็นส่วนที่สำคัญในการเพิ่มแรงกระตุ้นและจิตสำนึกรักษ์โลกให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ข้อมูล (อริวัตร จิรจรียาเวช, 2566)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืน เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความยั่งยืนในสังคม เนื่องจากในปัจจุบันการสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภค กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคประเภทต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการเปิดเผย ข้อมูลและแหล่งที่มาเกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ ว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่งผลต่อ การรับรู้ของผู้บริโภคสินค้านั้น ๆ ผ่านการรับฟัง หรือการอ่านข้อมูลตามสื่อสิ่งพิมพ์ของสินค้าชนิดนั้น ๆ การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนที่ชัดเจนและแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายและเจตนารมณ์ในการเปลี่ยนแปลง เพื่อสิ่งที่ดีต่อโลกในอนาคต จะนำมาซึ่งความเข้าใจและการสนับสนุนของผู้บริโภค อีกทั้งยัง ก่อให้เกิดการร่วมมือกันในสังคม สามารถกระตุ้นให้เกิดกระแสจิตสำนึกรักษ์ธรรมชาติของกลุ่มคน ในสังคมได้อย่างเป็นวงกว้าง หากมีการสื่อสารที่ชัดเจนและเข้าถึงผู้รับสารได้ตรงประเด็น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการเสริมสร้างเจตคติ

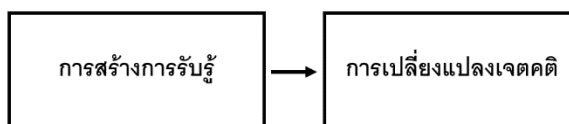
วิธีดำเนินการวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” ใช้ระเบียบการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

จากการศึกษาข้อมูลเจตคติในหลายมิติวิเคราะห์ได้ว่า เจตคติ ของมนุษย์ก่อให้เกิดความคิดเห็นเชิงประเมินค่าที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในทิศทางที่ดีหรือไม่ดี เนื่องจากความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมีไม่เท่ากัน ความรู้สึกที่ใช้ในการตัดสินผู้อื่นหรือตัดสินสิ่งอื่นจึงแตกต่างกันออกไป เพราะการตัดสินผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาจากการรับรู้และการตีความหมาย อาจเกิดการผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริงได้เสมอ อันเนื่องมาจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ ภูมิหลัง และความสนใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า การประเมินค่าเจตคติจำเป็นต้องอาศัย สถิติปัญญา หรือความสามารถในตัวบุคคล ในการคิดรวบรวมองค์ประกอบแวดล้อมต่าง ๆ ในการสรุปเจตคติที่มีต่อบุคคลหรือ เจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

ซึ่งเจตคติที่ถูกประเมินค่าแล้วย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้น ๆ เพราะเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดี พฤติกรรมการแสดงออกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น อาจเป็นไปได้ในทิศทางบวกมากกว่า ทิศทางลบ แต่ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดี พฤติกรรมการแสดงออกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นก็อาจเป็นไปได้ใน ทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวก เจตคติจึงเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะ ส่วนใหญ่มีทิศทางและแนวโน้มที่ มีความเกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ แต่ในส่วนน้อยพบว่า เจตคติไม่อาจทำนายพฤติกรรมได้ และการเปลี่ยนเจตคติไม่ทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมเสมอไป

จากการศึกษาความหมายของเจตคติในหลายมิติ ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า พฤติกรรม หรือ การแสดงออก สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ตามสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มากกระทบ ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าการสร้างประสบการณ์ การรับรู้สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติที่มีต่อผู้ใดผู้หนึ่ง หรือเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

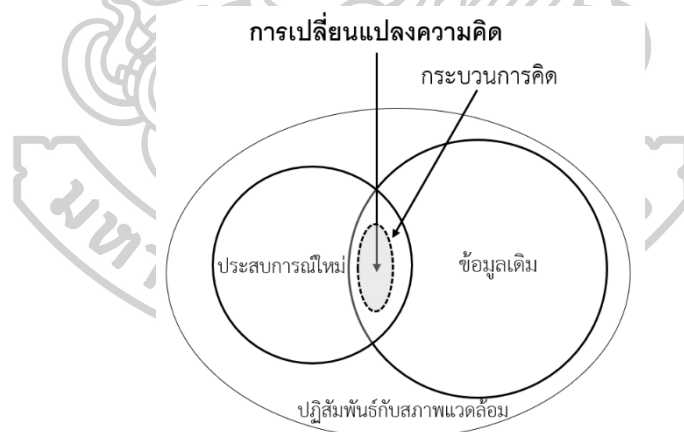

ภาพที่ 7 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Khumvijairat, 2023)

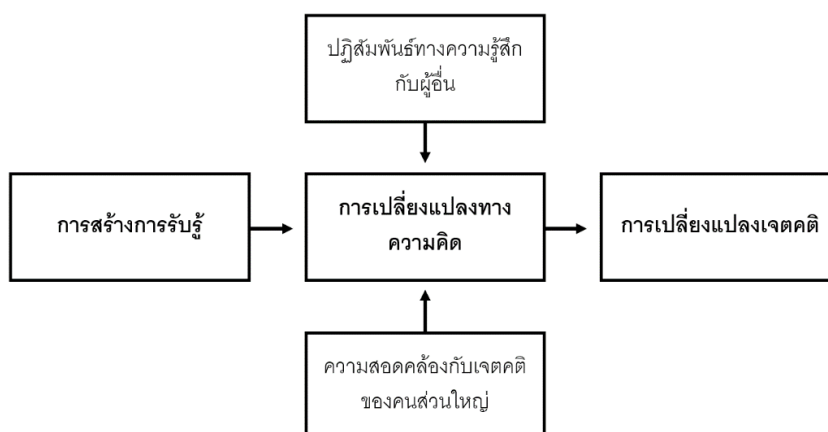
จากการศึกษา กระบวนการรับรู้ข้อมูลที่ส่งผลต่อเจตคติ วิเคราะห์ได้ว่า การสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่จำเป็นต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิด เพราะการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของมนุษย์จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรับรู้ข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่และนำไปผนวกกับข้อมูลหรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เกิดกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อไตร่ตรอง ซึ่งหากข้อมูลที่ได้รับมีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับข้อมูลเดิมจะถูกลำไ้ไปรวบรวมไว้แต่หากข้อมูลที่ได้รับมีความแตกต่างจากข้อมูลเดิม อาจเกิดการไตร่ตรองเพื่อสรุปข้อมูลใหม่ได้ ซึ่งในจุดนี้สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

การสร้างการรับรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ จึงมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างประสบการณ์ใหม่และข้อมูลใหม่ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่บุคคลมีอยู่ โดยเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการนำส่งข้อมูลไปยังผู้รับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการสื่อสาร

ภาพที่ 8 ภาพกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ โดยอิงจากกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา ของ เพียเจต์ (Khumvijairat, 2023)

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ เปรียบเสมือนการเปลี่ยนแปลงความรู้สึคนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีตัวแปรสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารใหม่ โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางความรู้สึคนึกคิดกับผู้อื่น และคงไว้ซึ่งความสอดคล้องกับเจตคติของผู้คนส่วนใหญ่ที่เข้ากันได้กับความต้องการในสังคม

ภาพที่ 9 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Khumvijairat, 2023)

จึงสรุปได้ว่า การเปลี่ยนเจตคติ สามารถเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ข้อมูลใหม่ จากการได้รับประสบการณ์ใหม่และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทางด้านความรู้สึกนึกคิด ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเข้ากับเจตคติของคนส่วนใหญ่ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ความรู้สึก ซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมและวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมของบุคคล

ซึ่งรูปแบบของการสร้างการรับรู้ ควรเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการนำส่งข้อมูลไปยังผู้รับสาร เพราะเป็นกระบวนการสำคัญที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพทางการสื่อสารทางความคิด ส่งอิทธิพลต่อการรับรู้และกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา พบว่า มนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2 ลักษณะ คือ (1) การจัดระบบภายใน (2) การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

การจัดระบบภายในเป็นการจัดการที่รวมกระบวนการต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมจะประกอบด้วยกระบวนการการดูดซับและการปรับให้เหมาะสม ผลจากปรับตัวได้อย่างเหมาะสม จะก่อให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งในระดับที่สูงขึ้น

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา พบว่าทฤษฎีดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการอย่างมาก เมื่อพิจารณาแนวคิดการพัฒนาสติปัญญาจะเห็นได้ว่ามนุษย์มีกระบวนการรับรู้ข้อมูลใหม่แบบอัตโนมัติตามประสบการณ์และการพัฒนาของร่างกายที่มีมากขึ้น การเติบโตในแต่ละช่วงวัยของมนุษย์แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางสติปัญญาที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ เริ่มด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมทางการมองเห็นและการเคลื่อนไหว ในขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เด่นชัดมากกว่าการแสดงออกทางความคิด

ในขั้นถัดมาคือ ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด เริ่มมีการแสดงออกทางความคิดที่มากขึ้น โดยสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน รู้จักแยกประเภท และเริ่มมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม ที่สามารถตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม อีกทั้งยังสามารถคิดย้อนกลับ ซึ่งถือเป็นจุดที่มีความเด่นชัดในการพัฒนาทางสติปัญญา และขั้นสุดท้ายคือ ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม ที่สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ อีกทั้งยังสามารถตั้งสมมุติฐานและทฤษฎี

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาทางสติปัญญา เกิดจากระบบภายในร่างกายและการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งมีการพัฒนาขึ้นตามช่วงวัยและประสบการณ์ภายนอกที่ได้รับเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทางสติปัญญาสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการคิดที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางร่างกาย ดังนั้นการสร้างการรับรู้โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่สามารถสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพทางการรับรู้ให้สัมพันธ์กับการพัฒนาทางสติปัญญา การสร้างประสบการณ์ใหม่ที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญาจะนำมาซึ่งการเข้าใจและการเห็นความสำคัญเรื่องความยั่งยืนต่อไปในอนาคตได้

3. การสร้างความเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน

3.1 ความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge)

พฤติกรรม การดำรงชีวิตเพื่อความยั่งยืนเป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในช่วงเวลาปัจจุบัน อันเนื่องมาจากผลกระทบจากสภาพอากาศและการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมที่เห็นได้ชัดจากทั่วทุกมุมโลก การดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนในสังคม จากผลการสำรวจพบว่า คนไทยรุ่นใหม่ เห็นว่าการศึกษเกี่ยวกับประเด็นความยั่งยืน และนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นทางออกที่สำคัญที่สุดเพื่อเปลี่ยนไปสู่สังคมที่ยั่งยืนมากขึ้น

การบริโภคสินค้าแฟชั่นยั่งยืนของประชากรไทย ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือ วัสดุที่ผลิตด้วยกรรมวิธีที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกว่าวัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิต รวมถึงวิธีการจัดการเศษซากวัสดุ นั้น ๆ อย่างถูกวิธี

วัตถุดิบจากธรรมชาติ กัญชง (Hemp) เป็นพืชที่ปลูกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการทำเส้นใย และสิ่งทอ นักโบราณคดีพบเศษผ้าเส้นใยกัญชงในเมโสโปเตเมียโบราณ ซึ่งในปัจจุบันคือ อิหร่านและอิรัก ซึ่งมีอายุประมาณ 8,000 ปีก่อนคริสตกาล และเชื่อกันว่าอุตสาหกรรมกัญชง คือหนึ่งในตัวอย่างอุตสาหกรรมที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ กัญชงเป็นพืชที่มีประโยชน์มากมาย พบการใช้งานที่หลากหลายตั้งแต่เครื่องแต่งกายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปจนถึงการตกแต่งในครัวเรือน กัญชงเป็น

พืชที่แข็งแรงไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงหรือปุ๋ยที่เป็นพิษ ควบคุมการพังทลายของดินชั้นบนและทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีความทนทานต่อศัตรูพืชตามธรรมชาติจึงสามารถปลูกได้แบบอินทรีย์โดยไม่ต้องใช้สารเคมี

ผ้าใยกัญชง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยกำจัดศัตรูพืช ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ มีคุณสมบัติทนทาน ระบายอากาศได้ดี บางเบา สวมใส่ได้สบายให้สัมผัสอ่อนนุ่ม ไม่ระคายผิว มีความยืดหยุ่นดี และนุ่มขึ้นทุกครั้งที่ซัก งานวิจัยของสถาบันฟิสิกส์และวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ประเทศจีน พบว่า ผ้าที่ทอจากเส้นใยกัญชง แม้จะเป็นการทอด้วยเส้นใยกัญชงเพียงครั้งหนึ่งก็สามารถช่วยป้องกันรังสี UV ได้สูงถึง 95% ในขณะที่เสื้อผ้าที่ทอด้วยผ้าประเภทอื่นจะป้องกันรังสี UV ได้เพียง 30-50% เท่านั้น ผ้าใยกัญชงนอกจากจะมีคุณสมบัติพิเศษในเรื่องของความทนทานแล้ว ทางด้านของการสร้างการรับรู้ ผ้าใยกัญชงมีกลิ่นเฉพาะตัวที่ชัดเจนที่แตกต่างจากผ้าชนิดอื่น สามารถสร้างประสบการณ์การรับรู้ทางด้านกลิ่นให้แก่ผู้สวมใส่และผู้ที่ได้สัมผัสใกล้ชิด กลิ่นของผ้าใยกัญชงสามารถสร้างภาพจำของธรรมชาติ ซึ่งปราศจากกลิ่นของสารปรุงแต่งที่มาจากการผลิตของมนุษย์ นอกจากนี้พื้นผิวของผ้าใยกัญชงสามารถสร้างการรับรู้ทางการสัมผัสที่ให้ความรู้สึกถึงผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติได้อย่างเด่นชัดอีกด้วย

(ก)

(ข)

ภาพที่ 10 วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(ก) เส้นใยกัญชง (Pharma Hemp)

(ข) ผ้าใยกัญชง (ไทยรัฐ, 2565)

ฝ้าย (Cotton) เส้นใยเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ มีหลักฐานการขุดพบซากฝ้าย อายุประมาณ 3,000 ปี ก่อนคริสตกาลที่โมฮันโจดาโร (Mohenjo daro) บริเวณแหล่งอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ในดินแดนปากีสถานปัจจุบัน ในประเทศไทยพบหลักฐานทางโบราณคดีเป็นดินเผาที่ใช้ปั่นฝ้าย สมัยก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3000 ปี ที่บ้านเชียงอำเภอนางรอง จังหวัดอุดรธานี ใยฝ้ายได้มาจากส่วนที่ห่อหุ้มเมล็ดของต้นฝ้าย หรือที่เรียกว่า ปุยฝ้าย ซึ่งมีลักษณะเป็นเส้นเล็ก ๆ เส้นใยของ

ฝ้ายเกือบทั้งหมดเป็นเซลลูโลส เป็นเส้นใยธรรมชาติที่มีลักษณะคงทน ทนต่อสภาวะได้ดี เส้นใยไม่เปื่อยหรือไม่ละลายในด่างที่เข้มข้นและเจือจางทุกชนิด

ผ้าฝ้าย มีคุณสมบัติ นุ่ม โปร่งสบาย ระบายความร้อนได้ดี เนื่องจากฝ้ายมีช่องระหว่างเส้นใย ผ้าฝ้ายดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดี ระบายอากาศได้ดี จึงเหมาะกับสภาพอากาศในฤดูร้อนหรือร้อนชื้น ผ้าฝ้ายทนต่อความร้อนและทนต่อการซักกรีด ผ้าฝ้ายที่ทอเนื้อหนาแน่นจะยิ่งแข็งแรงทนทาน ผ้าฝ้ายมีลักษณะเด่นของพื้นผิวที่เฉพาะตัว อีกทั้งให้ความรู้สึกที่นุ่มนวลและสัมผัสที่เรียบ มีความเป็นธรรมชาติ

(ก)

(ข)

ภาพที่ 11 วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(ก) เส้นใยฝ้าย (Maie Alexander)

(ข) ผ้าฝ้าย (Weaves And Hues)

การเลือกใช้ผ้าใยกล้วยงและผ้าฝ้ายเพราะคุณสมบัติของผ้าที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย และยังเป็นผ้าที่ทำมาจากวัตถุดิบจากธรรมชาติ ใช้เส้นใยธรรมชาติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ผ้าใยกล้วยงและผ้าฝ้ายเป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติที่ส่งผลต่อการรับรู้ ทางด้าน กลิ่น และพื้นผิวที่เป็นเอกลักษณ์ การรับรู้ทางจุมกโดยการสูดดมกลิ่นสามารถเกิดประสบการณ์การรับรู้ที่ให้ความรู้สึกถึงความใกล้ชิดธรรมชาติในแง่ของความรู้สึก การหายใจเข้าและได้กลิ่นเดิมซ้ำ ๆ เป็นการทบทวนความทรงจำและประสบการณ์เดิมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ กลิ่นสามารถทำให้ผู้สัมผัสรู้สึกและไตร่ตรองอยู่กับเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้น เช่นเดียวกับการทำสมาธิ ซึ่งเป็นการจดจ่ออยู่กับการกระทำในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีการทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นเวลานาน กลิ่นของผ้าใยกล้วยงสามารถสร้างประสบการณ์ทางการรับรู้ของมนุษย์

ให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างระลึกและรู้ตัวอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงเลือกผ้าใยถักขงเป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างประสบการณ์การรับรู้ทางเจตคติที่ดี

3.2 ประสบการณ์ (Experience)

กลวิธีการเชื่อมโยงการรับรู้เรื่องความยั่งยืนผ่านรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงการรับรู้ความยั่งยืน แบ่งออกเป็น

- 1) สมาธิสู่การรับรู้
- 2) การรับรู้สู่เจตคติ

สมาธิสู่การรับรู้

ในทางจิตวิทยา สมาธิถูกนำไปใช้ในการอธิบายระดับของจิตสำนึก มีการนำไปใช้ประโยชน์จากการทำจิตให้ว่าง นิ่ง สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ร่างกายทุกส่วนผ่อนคลาย การทำให้จังหวะของคลื่นสมองช้าลง จิตใจที่สงบนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว การทำสมาธิได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ มากมาย อาทิ การทำสมาธิเพื่อปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมเชิงบวกต่าง ๆ ในสังคม

ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การทำสมาธิช่วยให้เกิดความสงบในจิตใจ สามารถสร้างความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวัน ของบุคคล

การรับรู้สู่เจตคติ

กระบวนการจัดการหรือตีความหมายของสิ่งที่บุคคลคนนั้นได้สัมผัส หรือการรับรู้ มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทิศทางที่ผู้ส่งสาร ต้องการส่งเป้าหมายที่รับรู้สู่ตัวผู้รับสาร ลักษณะการรับรู้ที่บุคคลรับรู้ผ่านสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระตุ้น การตีความหมายของผู้รับสารจะขึ้นอยู่กับความสนใจ ประสบการณ์ ภูมิหลัง ทัศนคติ

เมื่อสิ่งเร้าอยู่ระดับที่เหมาะสมจะให้บุคคลเกิดความตั้งใจ (Attention) ที่จะรับรู้อย่างตั้งใจแล้วยอมนำไปสู่การตีความหมายว่าสิ่งที่รับรู้ นั้นหมายถึงอะไร และขั้นสุดท้ายก็มีการโต้ตอบ (Response) ต่อสิ่งที่รับรู้ นั้น ๆ

3.3 การรับรู้ (Perception)

เจตคติของมนุษย์ต่อการจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม

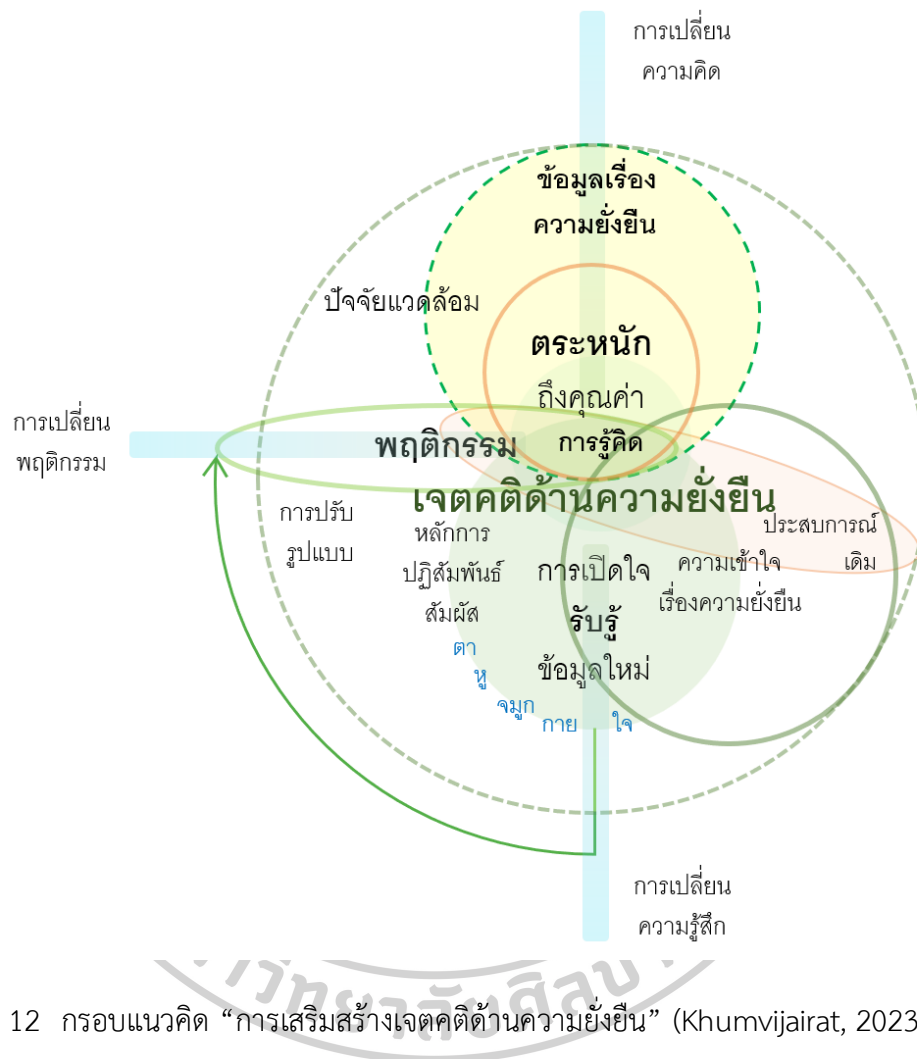
การตระหนักในสิ่งแวดล้อม หรือการรู้ชัดเจนในเรื่องสิ่งแวดล้อม ความตระหนักในสิ่งแวดล้อมมีความหมายโดยนัยเหมือนกับการมีจิตใต้สำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมเพราะความตระหนักเป็นการรู้ที่อยู่ใต้จิตสำนึกตลอดเวลา

การพัฒนาการตระหนักในสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความตระหนักในเรื่อง “โลกที่ยั่งยืน” ตามแนวคิดของ G. Tyler Miller คือ การพัฒนาจะต้องอาศัยโลกหรือใช้สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางของการพิจารณา การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน เกิดจากร่วมมือกันและทำงานโดยอาศัยกระบวนการผลิตที่รักษาสมดุลทางธรรมชาติมากที่สุด การอยู่รอดและหลักประกันในชีวิตก็จะมั่นคงตามมาซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ที่จะนำไปสู่โลกที่ยั่งยืนต่อไป

จึงสรุปได้ว่า การตระหนักรู้ด้านความยั่งยืน หมายถึง การรับรู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืน การเข้าใจสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเคยชินที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในอนาคต แนวทางที่แก้ปัญหาได้ดีที่สุดต้องเริ่มที่มนุษย์ โดยต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแนวคิด มองเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน

การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภคเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อมูลสมรรถนะด้านความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการเพิ่มแรงกระตุ้นและจิตสำนึกรักษ์โลกให้แก่ผู้บริโภค เพื่อป้องกันการที่มีสิ่งแปลกปลอมเจือปนอยู่ในสิ่งแวดล้อม จนถึงระดับที่อาจก่ออันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ เป็นอันตรายต่อทรัพยากรและระบบนิเวศ เพื่อเฝ้าระวังการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งอาจหมดไปได้ในอนาคต

4. กำหนดกรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน” เพื่อคัดเลือกแนวทางในการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน

ภาพที่ 12 กรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน” (Khumvijairat, 2023)

จากกรอบแนวคิด “การเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้ การตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนสู่ การอนุรักษ์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเคยชินในการดำรงชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

5. วิธิดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการในการออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่

5.1 ศึกษาวิธีการสื่อสารแนวคิดด้านความยั่งยืนในผลงานออกแบบสร้างสรรค์

จากการศึกษารูปแบบการออกแบบสร้างสรรค์เพื่อสร้างการรับรู้ที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนพบว่า ศิลปินและนักออกแบบ นำเสนอผลงานออกแบบสร้างสรรค์ที่สะท้อนแนวคิดเรื่องความยั่งยืน 2 รูปแบบ คือ (1) แสดงให้เห็นโทษของการไม่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2) แสดงให้เห็นประโยชน์ของการให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลงานสร้างสรรค์ทั้งสองรูปแบบสร้างการรับรู้ที่แตกต่างกันออกไป การแสดงออกให้เห็นถึงโทษหรือผลเสียของการไม่ดูแลรักษาธรรมชาติ จะเป็นการแสดงออกในรูปแบบที่เป็นรูปธรรม สร้างให้เห็นภาพสื่อสารตรงประเด็น และกระตุ้นความรู้สึกของผู้ชมอย่างตรงไปตรงมา ส่วนการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการให้ความสำคัญกับธรรมชาติ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เป็นรูปแบบของการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างทางความคิดและจินตนาการ สามารถกระตุ้นให้เกิดการร่วมนึกคิดในผลงานสร้างสรรค์ และนำมาซึ่งเจตคติเชิงบวกที่มีต่อการให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2 ศึกษาสุนทรียศาสตร์แห่งการออกแบบ

สุนทรียศาสตร์แห่งการออกแบบเกิดจากปฏิกริยาของการรับรู้ทางการเห็น การสัมผัส เป็นที่มาของการรับรู้ความงาม

The design process the fundamental goal has always been beauty, the aesthetic and delightful aspects of the artifact. He also suggests approaching the aesthetic experience from three standpoints: the sensory, formal and symbolic interaction between the user and the built environment. (Lang, 1988) นักออกแบบชาวออสเตรเลียกล่าวเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบไว้ว่า การออกแบบมีเป้าหมายพื้นฐานคือความสวยงาม และการเข้าถึงประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพจาก 3 ทาง คือ ประสาทสัมผัส หลักการ และสัญลักษณ์ ที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น

The ideal concept of Beauty has traditionally been constructed such that the mind is superior to bodily aspects. However, the pleasure and experience clothes offer us is much wider than only visual pleasure. (Hanson, 1998) คาเรน แฮนสัน กล่าวว่าแนวคิดในอุดมคติของความงามถูกสร้างให้จิตใจเหนือกว่าร่างกาย ความสุขและประสบการณ์ที่เสื้อผ้ามอบให้เราย่อมมีความหมายที่กว้างกว่าความสุขจากการมองเห็นเพียงอย่างเดียว

คำกล่าวจากบทความ “Green Aesthetics in Clothing” (Niinimaki, 2014) ข้างต้น ผู้วิจัยนำมุมมองทางด้านสุนทรียภาพทางการออกแบบเครื่องแต่งกายของ Jon Lang และ Karen Hanson มาออกแบบแนวทางการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายที่เข้าถึง

ประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพจาก 3 ทาง คือ (1) หลักการ (2) สัญลักษณ์ที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สวมใส่ (3) การสัมผัส

6. แนวทางการสร้างการรับรู้ผ่านผลงานออกแบบสร้างสรรค์

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์จุดเด่นทางความคิดและพฤติกรรมของพัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างการรับรู้

การวิเคราะห์จุดเด่นทางความคิดและพฤติกรรมของพัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างการรับรู้				
พัฒนาการทางสติปัญญา	จุดเด่นทางความคิดและพฤติกรรม	สมมติฐานการรับรู้	วิเคราะห์แนวทางการสร้างการรับรู้	การเลือกใช้วัสดุในการสร้างการรับรู้
ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว	มีจุดเด่นทางการมองเห็น การเคลื่อนไหว และการเลียนแบบตามสิ่งที่เห็น	สมมติฐานเกิดจากการทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง	การสร้างการรับรู้ที่เน้นการมองเห็นและการสัมผัส	การเลือกใช้วัสดุที่มีสีลักษณะ และพื้นผิวที่เป็นธรรมชาติ เช่น ผ้าใยแก้ว ผ้าฝ้าย
ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด	มีจุดเด่นในการแยกประเภท การสร้างความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ และการสื่อสาร	สมมติฐานเกิดจากการทำซ้ำ และการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	การสร้างการรับรู้ที่เน้นการมองเห็น การได้กลิ่น และการได้ยินเสียง	การเลือกใช้วัสดุที่มีลักษณะและกลิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ เช่น ผ้าใยแก้ว
ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม	มีจุดเด่นในการเข้าใจความสัมพันธ์ การแบ่งหมวดหมู่ การคิดย้อนกลับ และการสื่อสาร	สมมติฐานเกิดจากการทำซ้ำ และการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นระบบ	การสร้างการรับรู้ที่เน้นการมองเห็น การได้ยินเสียง และการสัมผัส	การเลือกใช้วัสดุที่มีลักษณะและพื้นผิวที่ให้ความรู้สึกถึงธรรมชาติ เช่น ผ้าใยแก้ว ผ้าฝ้าย
ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม	มีจุดเด่นในการคิดหาเหตุผล การตั้งสมมุติฐาน และทฤษฎี การแสดงออกทางอารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	สมมติฐานเกิดจากการทำซ้ำ และการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นระบบ	การสร้างการรับรู้ที่เน้นการมองเห็น การได้กลิ่น การได้ยินเสียง และการสัมผัส	การเลือกใช้วัสดุที่มีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติ ทั้งทางลักษณะ กลิ่น และพื้นผิว เช่น ผ้าใยแก้ว ผ้าฝ้าย

จากการวิเคราะห์จุดเด่นทางความคิดและพฤติกรรมของพัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างการรับรู้ และการเลือกใช้วัสดุในการสร้างการรับรู้ พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาในช่วงต้น มนุษย์มีพัฒนาการทางพฤติกรรมมากกว่าความคิด ร่างกายเรียนรู้ผ่านการมองเห็น การสัมผัส การได้ยิน และในช่วงต่อมามีพัฒนาการทางความคิดที่เพิ่มมากขึ้น ร่างกายมีการเรียนรู้ผ่านการรับรู้ในหลายส่วน เช่น การมองเห็น การสัมผัส การได้กลิ่น และการได้ยินเสียง ซึ่งถ้าพิจารณา ร่วมกับการทำสมาธิที่นำไปสู่การสร้างการรับรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วงวัยต่าง ๆ มนุษย์มีการทำสมาธิผ่านรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การเขียน การอ่าน สมาธิมีส่วนช่วยในการเพิ่มการตระหนักรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกใช้วัสดุที่ส่งผลต่อการสร้างการรับรู้จึงจำเป็นต้องมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผ้าใยแก้วซึ่งมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงในการสร้างการรับรู้ เนื่องจากมีลักษณะที่มีความเป็นธรรมชาติ มีกลิ่นเฉพาะตัว มีพื้นผิวและผิวสัมผัสที่แตกต่างจากผ้าชนิดอื่น อีกทั้งมีความทนทาน สอดคล้องกับการออกแบบเพื่อความยั่งยืน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวโน้มการให้ความสำคัญและใส่ใจในสิ่งแวดล้อมของคนรุ่นใหม่ ที่ใส่ใจเรื่องของคุณค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไป ด้วยเหตุนี้การระบุข้อมูลที่ช่วยให้เข้าถึงคุณสมบัติของวัสดุ ย่อมเชื่อมต่อกับความคิดและความรู้สึกของผู้บริโภคได้มากกว่าผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีแหล่งข้อมูลหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อโลก

7. ศึกษาวิเคราะห์ ข้อดี ข้อด้อย ของการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบ

การวิเคราะห์หาแนวทางการสร้างการรับรู้โดยอิงจากพัฒนาการทางสติปัญญา มีข้อดี คือ มีรูปแบบที่น่าเชื่อถือทางการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ตามหลักของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามก็ตามการวิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาอาจไม่สามารถครอบคลุมความหลากหลายของมนุษย์ได้ทั้งหมด เนื่องจากภาวะแวดล้อมของการเจริญเติบโตอันเป็นปัจเจกของแต่ละบุคคล จึงทำให้เกิดความหลากหลายและปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่อาจควบคุมได้ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในบางกรณี

การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่ใกล้เคียงต่อการสร้างการรับรู้ แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนในรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ซึ่งนับเป็นคุณสมบัติที่ดี แต่ในขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งรูปแบบของงานสร้างสรรค์เฉพาะทาง เฉพาะกลุ่ม มากจนเกินไป ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้ จึงพิจารณาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในผลงาน โดยให้ความสำคัญในการสร้างเทคนิคที่สามารถแสดงออกถึงความหมายของสมาธิที่มีต่อการรับรู้เจตคติที่ดีได้ โดยใช้ลักษณะของการทำซ้ำ เพื่อเน้นย้ำถึงความต่อเนื่อง เพื่อสื่อความหมายถึง ความยั่งยืน ที่ต้องอาศัยการกระทำที่ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลได้จริงและยั่งยืนอย่างเป็นเวลานาน

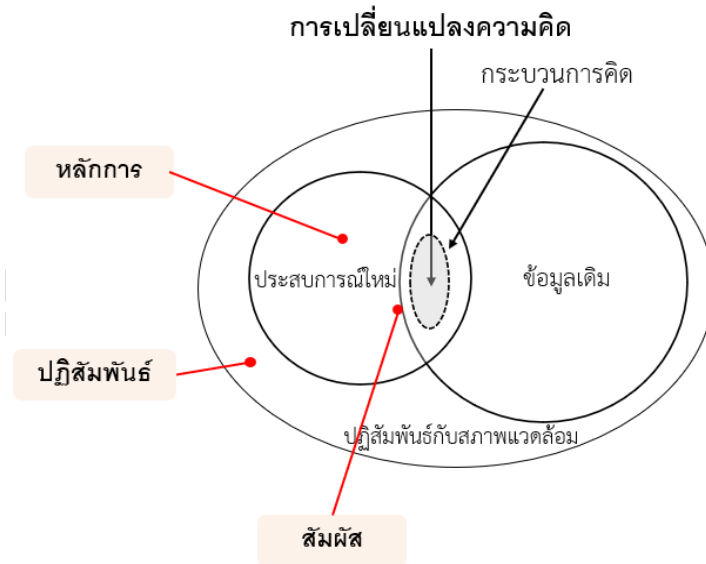
บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัย “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรคแพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างการรับรู้ประสบการณ์ใหม่ผ่านงานออกแบบสร้างสรรค์ที่จำเป็นต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงความคิดเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการจัดการความยั่งยืน

การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

1. การสร้างหลักการ หรือ ข้อมูลใหม่ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเจตคติที่ยั่งยืน
2. การสร้างปฏิสัมพันธ์ หรือ การได้รับประสบการณ์ใหม่ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม
3. การสร้างสัมผัส หรือ การเชื่อมต่อการรับรู้ ให้เกิดขึ้นระหว่างข้อมูลใหม่และผู้รับสาร

ภาพที่ 13 การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืน (Khumvijairat, 2023)

การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืน ผู้วิจัยนำเสนอผ่านผลงานออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยสร้างประสบการณ์ใหม่ทางการมองเห็นและการสัมผัสเพื่อเชื่อมต่อการรับรู้ เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลใหม่และผู้รับสาร ในหลักของการออกแบบทัศนธาตุมีบทบาทสำคัญในการสื่อความหมาย การเลือกใช้ทัศนธาตุในงานออกแบบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ก่อให้เกิดความงามทางสุนทรียะและสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมเจตคติเชิงบวก ซึ่งมีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเพื่อเจตคติที่ยั่งยืนต่อไป

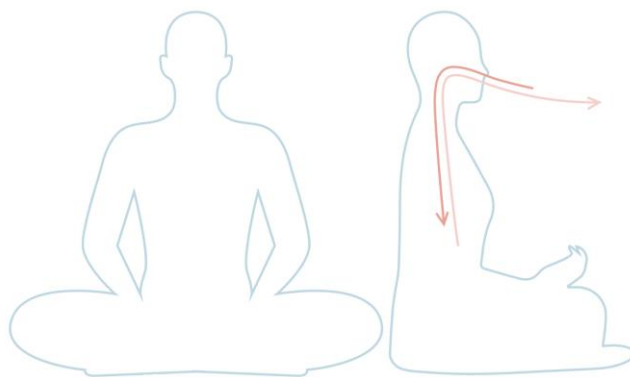

1. การเลือกใช้เส้นในงานออกแบบ

การรับรู้ทางการมองเห็นสามารถส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกข้างในจิตใจของมนุษย์ได้ และนำไปสู่การส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการแสดงออก ในแง่มุมมองจิตวิทยารูปทรง (Psychology of Shapes) เส้นโค้ง (Curves) สามารถสื่อถึงความรู้สึกสงบ สบาย ให้ความรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพได้มากกว่าเส้นตรง เส้นโค้งสามารถสื่อถึงความอ่อนโยน การนำค้นหา อีกทั้งยังสามารถทำหน้าที่เหมือนเส้นนำสายตาทำให้สามารถมองภาพได้อย่างทั่วถึง ผู้วิจัยเลือกใช้เส้นโค้งเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างรูปทรงและสร้างความเชื่อมโยงในการออกแบบ มีการใช้ความต่อเนื่องของเส้นโค้งที่เชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยที่คำนึงถึงความงามทางสุนทรียภาพเป็นสำคัญ เส้นโค้งนอกจากจะมีคุณสมบัติที่สามารถเชื่อมโยงรูปทรงได้อย่างกลมกลืนแล้ว เส้นโค้งสามารถแสดงออกถึงรูปทรงต่าง ๆ ได้หลากหลายและเป็นรูปทรงที่มีความใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นรูปทรงของ คน สัตว์ ต้นไม้ เป็นต้น อีกทั้งเพื่อสร้างความสอดคล้องในแง่ของความหมายของการเชื่อมโยงประสบการณ์การรับรู้เจตคติเรื่องความยั่งยืน ผู้วิจัยใช้เส้นโค้งเป็นองค์ประกอบหลักเพื่อสร้างความกลมกลืนของรูปทรงในงานออกแบบ โดยนำมาประกอบเข้ากับรูปทรงหลักของงานออกแบบ

2. การเลือกรูปทรงในงานออกแบบ

การเลือกรูปทรงเพื่อสร้างการรับรู้ด้านความสำคัญของความยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการทำสมาธิมีส่วนช่วยในการเร่งให้เกิดการตระหนักรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากในขณะที่ทำสมาธิจะเกิดความผ่อนคลาย และเป็นช่วงที่ร่างกายเกิดการรับรู้และเรียนรู้ได้ดีกว่าช่วงขณะอื่น ผู้วิจัยเลือกใช้สัญลักษณ์ของการทำสมาธิโดยมีเส้นโค้งเป็นส่วนประกอบ เพื่อเพิ่มการเชื่อมโยงระหว่างรูปทรง ความอ่อนช้อยของเส้นโค้งที่เกิดจากรูปทรงการทำสมาธิ ทำให้เกิดความผ่อนคลายและความสงบ การทำสมาธิทางการปฏิบัติมีการกำหนดลมหายใจเข้า – ออกตามวัฏจักรการหายใจและเกิดการปฏิบัติซ้ำอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับลักษณะของการปฏิบัติเพื่อความยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการทำซ้ำอย่างเป็นกิจวัตรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม การทำสมาธิเป็นการสร้างความสงบอย่างเป็นธรรมชาติ มีประโยชน์ต่อการควบคุมการทำงานของส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย การทำสมาธิมีส่วนช่วยในการเพิ่มการตระหนักรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในขณะปฏิบัติและหลังปฏิบัติ และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้โดยมีผลลัพธ์ที่ชัดเจนเมื่อปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

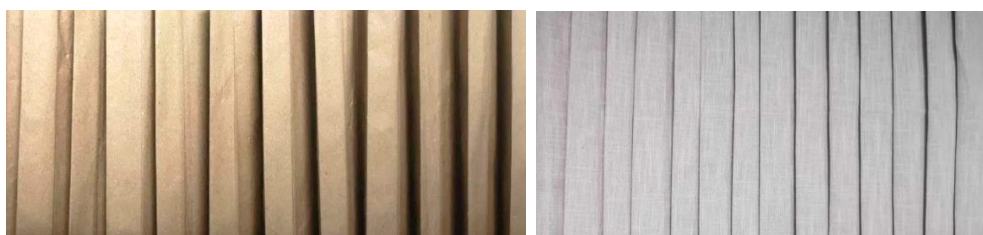

ภาพที่ 14 ภาพรูปทรง การทำสมาธิ (นั่งสมาธิ) (Khumvijairat, 2023)

ผู้วิจัยใช้รูปทรงการทำสมาธิที่มีการลดทอนรูปทรง เพื่อให้เหลือองค์ประกอบทางศิลปะที่เรียบง่ายที่สุด รวมไปถึงการเลือกใช้สีและพื้นผิวในการสร้างความกลมกลืนในองค์ประกอบโดยรวมของงานออกแบบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมีระเบียบ ความกลมกลืนทางทัศนธาตุ และเกิดประสบการณ์ทางกายภาพของรูปทรงที่ใกล้เคียงกับความหมายของการทำสมาธิ ที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลมากกว่าข้อกำหนดต่าง ๆ ภายนอก ผู้วิจัยต้องการแสดงออกถึงรูปทรงการทำสมาธิที่สะท้อนประสบการณ์ภายในของบุคคล เช่น อารมณ์สงบนิ่งให้เกิดขึ้นจริงได้

3. การเลือกใช้การซ้ำในงานออกแบบ

การเลือกใช้การซ้ำที่เกิดจากการจำลองวัฏจักรของการหายใจของมนุษย์ขณะทำสมาธิ จังหวะการหายใจเข้า – ออก ความต่อเนื่องของการหายใจในจังหวะที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยเลือกใช้การซ้ำจากเส้น รูปร่าง รูปทรงที่มีช่วงการเว้นระยะเท่า ๆ กัน เกิดเป็นความสม่ำเสมอและเป็นจังหวะที่ต่อเนื่อง สามารถสร้างความรู้สึกร่องการเคลื่อนไหว จังหวะของการซ้ำไม่เพียงแต่สร้างความสนใจทางสายตาเท่านั้น แต่สามารถใช้เพื่อปรับสมดุลองค์ประกอบ ทำให้ชิ้นงานมีความเป็นเอกภาพ

(ก)

(ข)

ภาพที่ 15 (ก) ทดลองออกแบบการซ้ำในกระดาด (Khumvijairat, 2023)

(ข) ทดลองการจับจีบผ้าในรูปแบบการซ้ำที่เท่ากัน (Khumvijairat, 2023)

4. การเลือกใช้สีในงานออกแบบ

การเลือกใช้สีมีความสำคัญอย่างมากในการออกแบบ เพราะสีมีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก รวมไปถึงความทรงจำของมนุษย์ สีมีอิทธิพลต่อการออกแบบเพราะเป็นตัวกำหนดลักษณะ ความรู้สึกโดยรวมของงานออกแบบ ไม่น้อยไปกว่ารูปทรง ผู้วิจัยเลือกใช้สีในงานออกแบบโดยเลือกสีเบจ (Beige) สร้างความรู้สึกสงบและผ่อนคลาย เพื่อเป้าหมายของการเกิดสมาธิซึ่งนำมาสู่การรับรู้ สีเบจเป็นสีที่ไม่สว่างหรือมืดเกินไป ตั้งเดิมเป็นสีของขนสัตว์ธรรมชาติ จัดอยู่ในกลุ่มสีเอิร์ธโทน (Earth Tone) หรือกลุ่มสีที่เลียนแบบสีของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อดีของกลุ่มสีเอิร์ธโทน คือ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและสงบนิ่ง สีเบจให้ความรู้สึกอบอุ่น ส่งเสริมความสบายใจ ทำให้จิตใจสงบ

จิตวิทยาของสีเบจ (Psychology of Beige) สีเบจสื่อถึงความเรียบง่ายและความสงบ แสดงถึงความธรรมดา เป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม บ่งบอกถึงความเป็นกลาง การผสมผสานเข้ากับฝูงชน สีเบจแสดงออกถึงการเชื่อมโยงความเป็นระเบียบและความสมมาตร สีเบจในสุนทรียศาสตร์แสดงออกถึงรูปลักษณะของการเปลือยเปล่า การไม่ยึดติด สีเบจมักมีความเกี่ยวข้องกับโลกธรรมชาติ ผู้ที่ชอบสีเบจมักจะแสวงหาความเป็นธรรมชาติในด้านอื่น ๆ ของชีวิต

คุณสมบัติของสีเบจ : สมดุล ผ่อนคลาย ทะนุถนอม ปลอดภัย

ลักษณะเชิงบวก : เรียบง่าย ทันสมัย อบอุ่น สงบ เชื่อถือได้

ลักษณะเชิงลบ : ธรรมดา พื้นฐาน น่าเบื่อ

ในแง่ของการแต่งกาย การสวมเสื้อผ้าสีเบจเข้ากันได้ดีกับสีผิวที่หลากหลาย เพราะเป็นสีที่มีความใกล้เคียงกับธรรมชาติสีผิวของมนุษย์ สีเบจเป็นสีที่ให้ความรู้สึกนุ่มนวล อบอุ่น เป็นโทนสีที่เข้าได้กับการแต่งตัวได้หลากหลายสไตล์ (Style) หลายโอกาส และเป็นสีที่ใช้ได้อย่างไม่จำกัดเวลา (Timeless)

สีขาว (White) เป็นสีที่ให้ความรู้สึกสงบเงียบ กระตุ้นสมาธิ ความคิดเชิงบวก สีขาวมีพลังช่วยสร้างสมดุลให้กับการตัดสินใจ อีกทั้งช่วยชำระล้างความคิดและความรู้สึกเชิงลบ เพิ่มพื้นที่ว่างให้กับความคิดใหม่ ๆ

คุณสมบัติของสีขาว : สงบ สมดุล บริสุทธิ์ ละเอียดอ่อน

ลักษณะเชิงบวก : ความสะอาด ความสว่าง ความเรียบง่าย ความดี

ลักษณะเชิงลบ : ความว่างเปล่า ความเยือกเย็น เปื้อน่าย

(ก)

(ข)

ภาพที่ 16 (ก) ความหมายของสีเบจ (Colorsexplained, 2023)

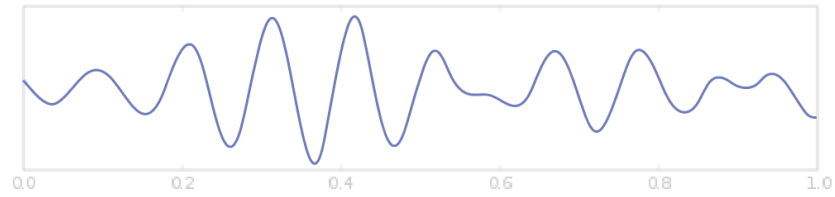
(ข) ความหมายของสีขาว (Colorsexplained, 2023)

ผู้วิจัยเลือกใช้สีขาวจับคู่กับสีเบจ เพื่อแสดงค่าน้ำหนักจากสีอ่อน คือ สีขาว ไปสีแก่ คือ สีเบจ เพื่อแทนค่าของการซ้ำของลักษณะการหายใจเข้า – ออก ในระหว่างการทำสมาธิ การจัดองค์ประกอบศิลป์ สีขาวช่วยเพิ่มความรู้สึกถึงพื้นที่ว่าง เพื่อให้พื้นที่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นจุดเด่นที่ต้องการเน้นความสำคัญในงานออกแบบได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สีขาวเพื่อแสดงออกถึงการเริ่มต้นใหม่ กระตุ้นความคิดเชิงบวก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติที่ดี

5. การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกด้านความยั่งยืน

ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการสร้างการรับรู้โดยนำเสนอผ่านการออกแบบเครื่องแต่งกายไว้ดังนี้

“การทำสมาธิ” สติกำกับใจสงบ การทำสมาธิหรือการทำจิตให้ว่าง นิ่ง สงบ ผ่อนคลาย มุ่งเน้นความสนใจหรือจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในขณะที่การทำสมาธิสมองจะปล่อยคลื่นอัลฟา (Alpha) ทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลและเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความคิดเชิงบวก การเข้าถึงความจำได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้วิจัยใช้รูปทรงของการทำสมาธิในการออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย และใช้เส้นโค้งในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายให้สอดคล้องและเหมาะสม

ภาพที่ 17 คลื่นสมองอัลฟา (Khumvijairat, 2023)

ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้รูปทรงของการทำสมาธิ การสำรวมร่างกาย เพื่อแสดงออกถึงการจดจ่อใจแน่วแน่ จิตใจสงบ การร่างแบบสเก็ทซ์โครงสร้างเครื่องแต่งกายด้วยเส้นโค้งให้เกิดความกลมกลืนและเป็นเอกภาพ โครงสร้างชุดที่มีลักษณะทรงปล่อยและแนบลำตัวในบางจุด ตามจังหวะการเคลื่อนไหวของเส้นและรูปร่าง

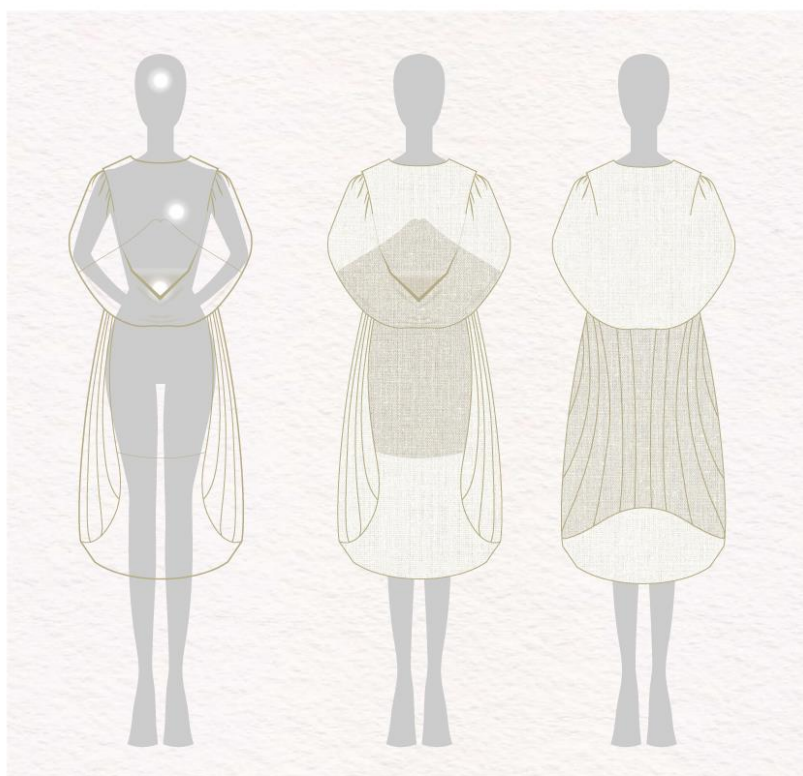

ภาพที่ 18 ภาพสเก็ทซ์โครงสร้างชุดจากการใช้เส้นโค้ง (Khumvijairat, 2023)

ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1

ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายโดยการนำรูปร่างของการนั่งสมาธิของมนุษย์มาคลี่คลายรูป และลดตัดทอนให้เห็นถึงโครงสร้างหลัก เพื่อการเปิดพื้นที่ว่างและแสดงให้เห็นถึงศูนย์รวมของการทำสมาธิที่เกิดการประสานมือ ซึ่งสอดคล้องกับทรงเรขาคณิตรูปทรงสามเหลี่ยม เพื่อบ่งบอกทิศทางของการกำหนดลมหายใจ โดยเริ่มจากการหายใจในจุดเล็ก ๆ ที่จุดสูงสุดของปลายยอดสามเหลี่ยม สะท้อนถึงการรับรู้จากจุดเริ่มต้นของลมหายใจสู่ความเป็นสามัญ หรือฐานของสามเหลี่ยม ในรูปทรงแห่งความสมมาตร อันเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรคำนึงถึงในการมีเจตคติที่ดี

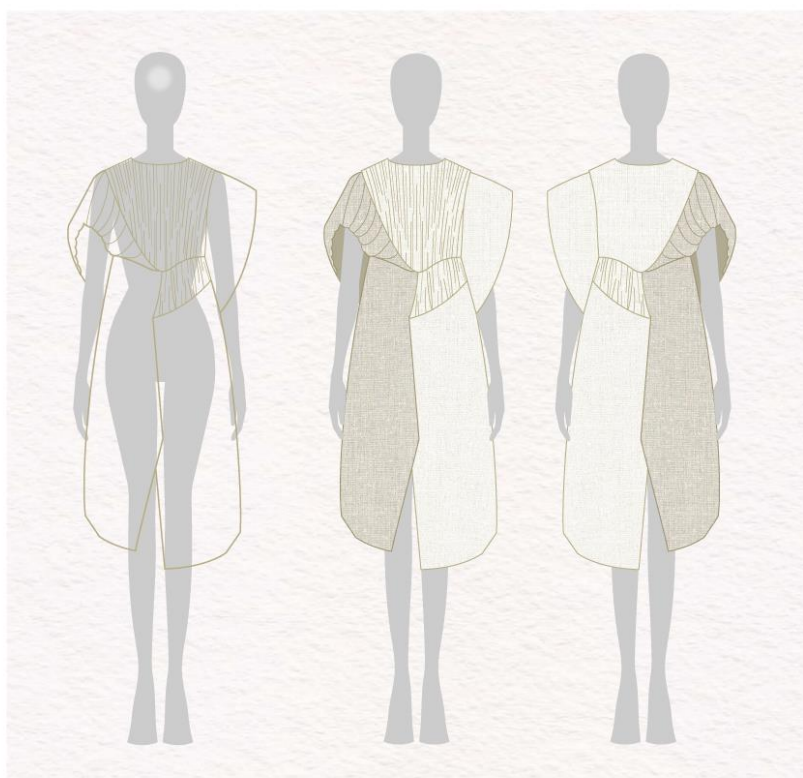

ภาพที่ 19 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1 (Khumvijairat, 2023)

ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2

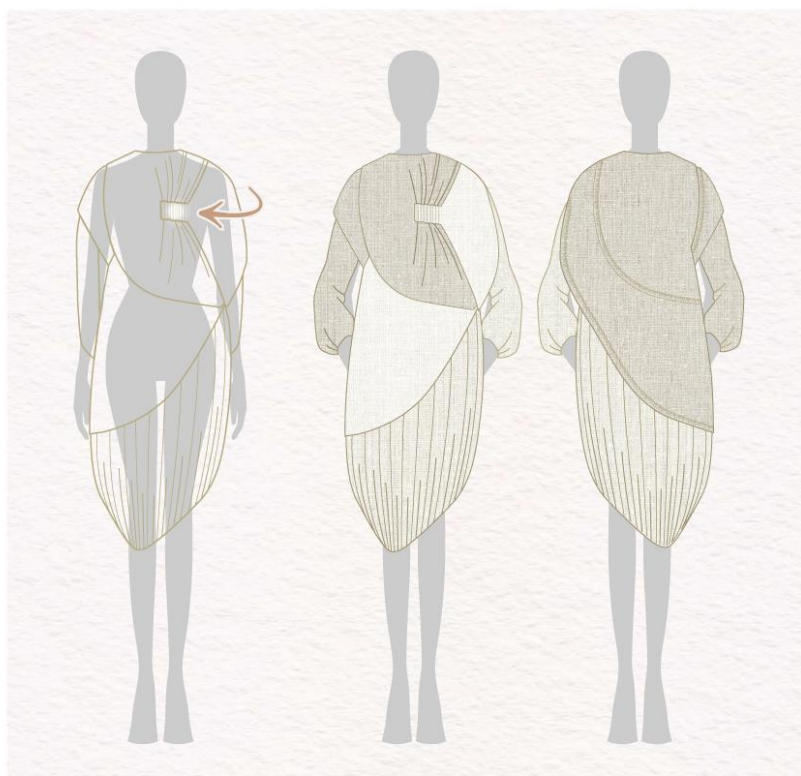
ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายโดยใช้เส้นโค้งและรูปทรงที่ไม่สมมาตร นำมาจัดองค์ประกอบและจัดวางจังหวะการซ้ำที่ไม่สม่ำเสมอ โดยใช้จังหวะการซ้ำแบบในรูปแบบที่เท่ากันและไม่เท่ากัน การออกแบบที่แสดงถึงความแตกต่างกันทั้งเรื่องของรูปทรง ค่าน้ำหนัก และพื้นผิว แสดงออกถึงการสร้างการรับรู้ในสภาวะที่ไม่สมดุลที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยแวดล้อมภายนอก การออกแบบที่มีความแตกต่างทางรูปทรง แต่มีการจัดวางให้เกิดความสมดุลโดยการเฉลี่ยค่าน้ำหนักของสี พื้นผิว และพื้นที่ว่าง ให้เกิดความกลมกลืนในบางจุด

ภาพที่ 20 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2 (Khumvijairat, 2023)

ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3

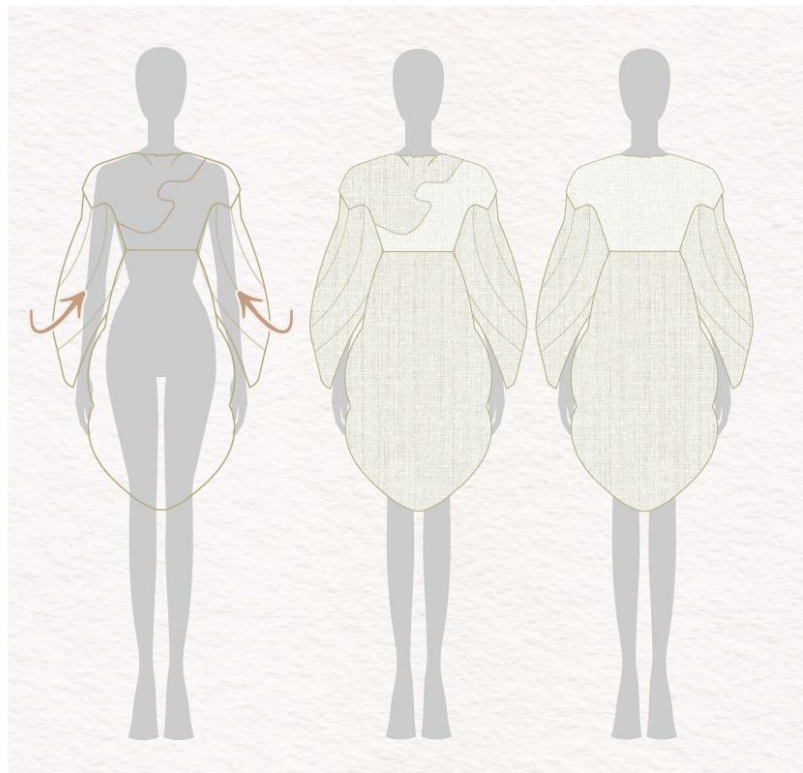
ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายโดยใช้เส้นโค้งที่เกิดจากการกำหนดลมหายใจจากการทำสมาธิ นำมาจัดองค์ประกอบของรูปทรงโดยมีการกระจายการซ้ำที่มีความถี่สม่ำเสมอ แต่มีการกระจายตัวของเส้นโค้งในทิศทางที่หลากหลาย เพื่อแสดงออกถึงความแตกต่างและการแสดงให้เห็นถึงความไม่สมมาตรของรูปทรง การออกแบบโดยใช้ค่าน้ำหนักของสีอ่อน - แก่ กระจายค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แสดงออกถึงสภาวะที่แตกต่างกันทางอารมณ์ มีการใช้ลักษณะของการเน้นพื้นผิวที่เกิดจากการบิดบริเวณศูนย์รวมของการกำหนดสมาธิที่ใจ เพื่อแสดงออกถึงการรับรู้เจตคติจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจ

ภาพที่ 21 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3 (Khumvijairat, 2023)

ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4

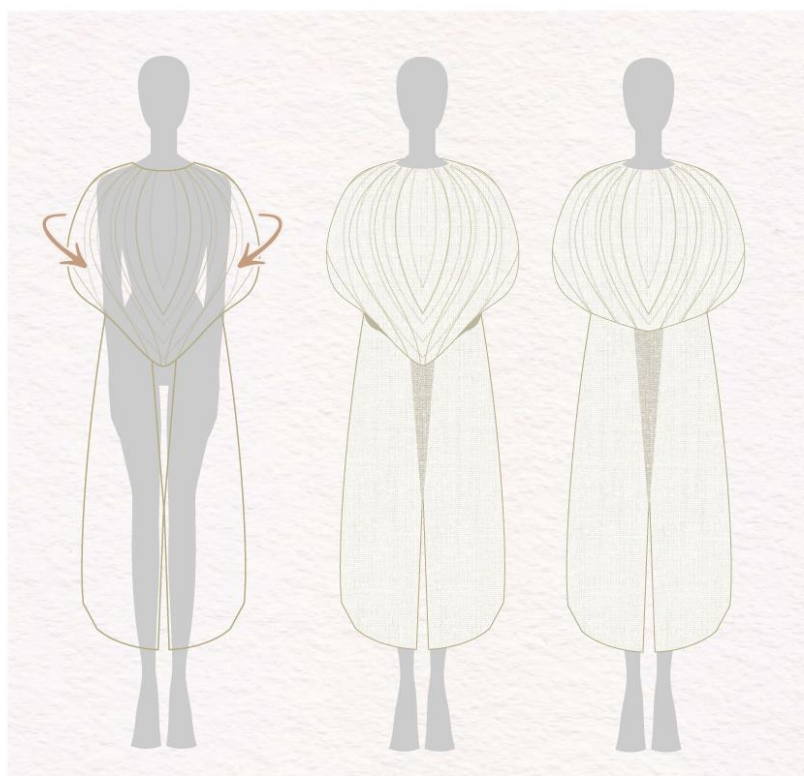
ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายให้มีความสมดุล องค์กรประกอบทางด้านซ้ายและขวามีความใกล้เคียงกัน โดยใช้เส้นโค้งนำสายตาจากด้านข้างร่างกายเข้าสู่ศูนย์กลางรวมของการกำหนดสมาธิที่ใจ แสดงออกทางความหมายถึง การรับรู้จากภายนอกเข้าสู่ภายใน การรับรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้ารอบตัว โดยใช้เส้นโค้งเป็นเสมือนการเชื่อมต่อที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอกเข้าสู่ภายใน การใช้ค่าน้ำหนักสีอ่อนที่แตกต่างกันไม่มากโดยการเฉลี่ยค่าน้ำหนักของสีและพื้นที่ว่างให้มีความกลมกลืนกัน แสดงถึงความเชื่อมโยงเจตคติที่ดีจากภายนอกเข้าสู่ภายในจิตใจได้อย่างกลมกลืน

ภาพที่ 22 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4 (Khumvijairat, 2023)

ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5

ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายให้มีความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกัน เพื่อแสดงออกถึงการปรับสมดุลได้อย่างเป็นระบบ การใช้เส้นโค้งที่ลากออกจากช่วงไหล่ด้านบนทั้ง 2 ข้าง มาสิ้นสุดลงที่จุดศูนย์รวมของการทำสมาธิที่กึ่งกลางท้อง การออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนี้แสดงความหมายของการรับรู้ จากภายนอกสู่ภายใน การใช้ค่าน้ำหนักสีอ่อนที่ใกล้เคียงกัน เน้นการออกแบบและจัดวางองค์ประกอบของเส้นโดยคำนึงถึงความสมมาตรและสมดุล แสดงถึงความกลมกลืนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงการรับรู้ด้านเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 23 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5 (Khumvijairat, 2023)

ภาพที่ 24 ภาพร่างต้นแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกด้านความยั่งยืนรวม 5 ชุด (Khumvijairat, 2023)

6. การทดลองสร้างเทคนิค

การออกแบบทัศนธาตุเพื่อให้เกิดการรับรู้ การเข้าใจความหมาย และเข้าถึงประสบการณ์ทางสุนทรียะ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผลงานสร้างสรรค์เกิดความงาม การสร้างเทคนิคที่ใกล้เคียงกับภาพสเก็ตช์ส่งผลให้ผลงานสร้างสรรค์ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ของการออกแบบได้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยทดลองสร้างเทคนิคจากวัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแบบสเก็ตช์และรูปทรงอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงเพื่อค้นหาเทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการนำมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายจริงให้มากที่สุด

(ก)

(ข)

ภาพที่ 25 การทดลองสร้างเทคนิค (ก) (ข) (Khumvijairat, 2023)

7. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกาย

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1

ภาพที่ 26 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) และ (ซ)
(Khumvijairat, 2023)

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

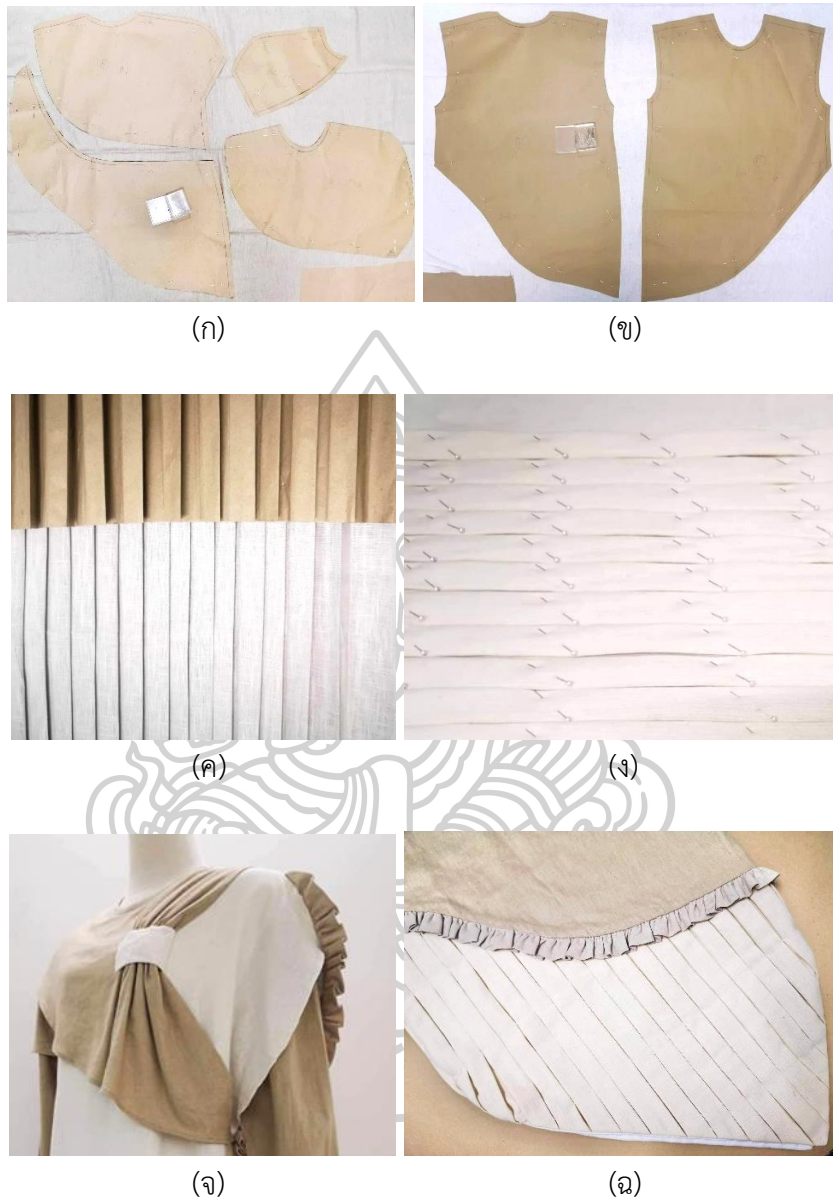
(ข)

(ข)

ภาพที่ 27 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) และ (ช)
(Khumvijarat, 2023)

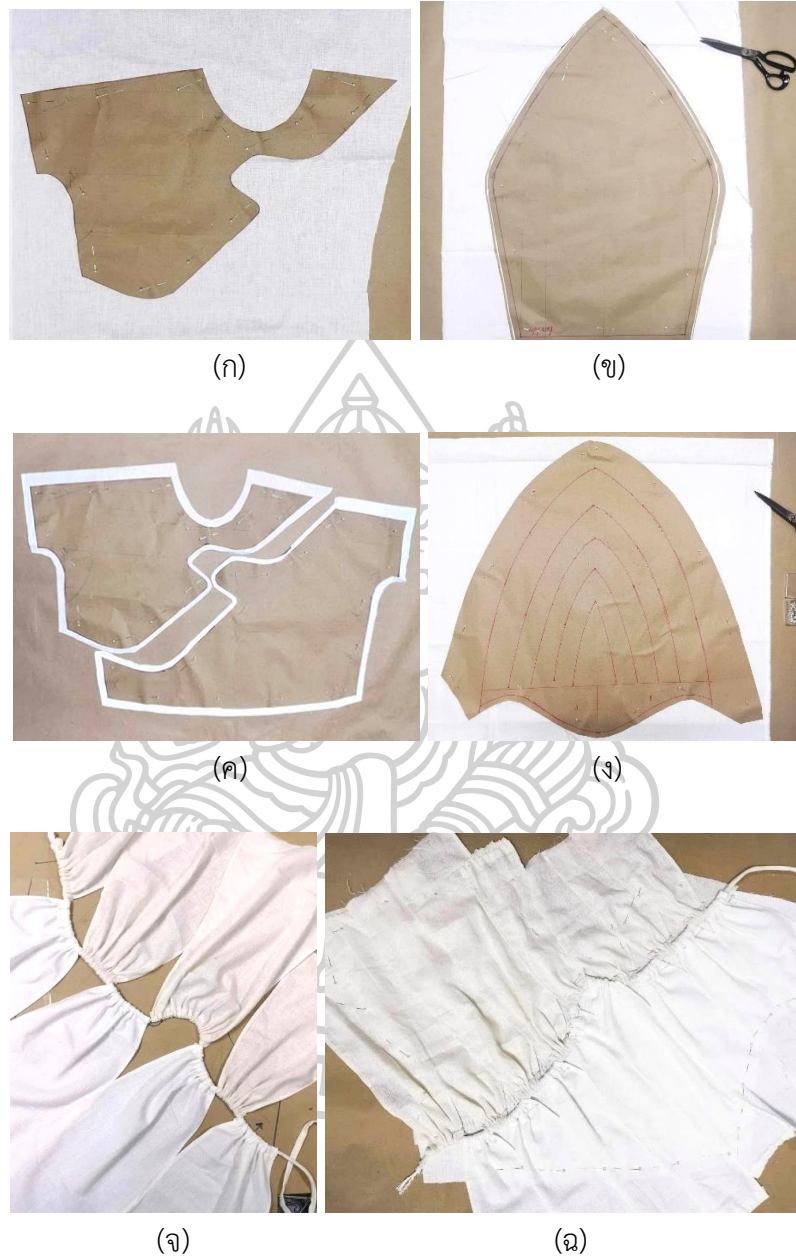
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3

ภาพที่ 28 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ)
(Khumvijairat, 2023)

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4

ภาพที่ 29 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ)
(Khumvijairat, 2023)

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 30 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ)

(Khumvijairat, 2023)

ภาพต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1

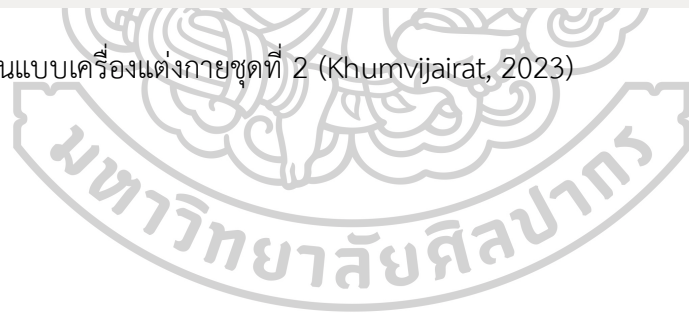
ภาพที่ 31 ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 1 (Khumvijairat, 2023)

ภาพต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2

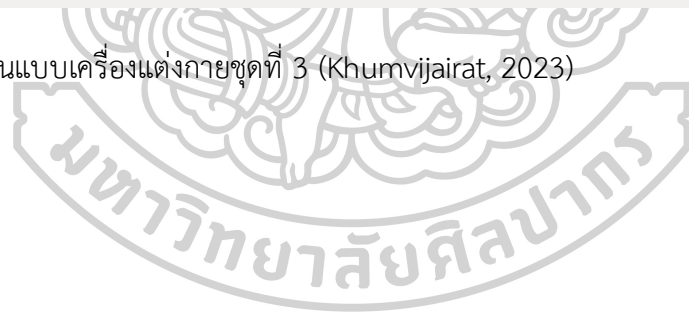
ภาพที่ 32 ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 2 (Khumvijairat, 2023)

ภาพต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3

ภาพที่ 33 ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 3 (Khumvijairat, 2023)

ภาพต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4

ภาพที่ 34 ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 4 (Khumvijairat, 2023)

ภาพต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5

ภาพที่ 35 ต้นแบบเครื่องแต่งกายชุดที่ 5 (Khumvijairat, 2023)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แพชชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” มุ่งเน้นผลลัพธ์การสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมเจตคติเชิงบวกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนความคิดและพฤติกรรมด้านความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการรับรู้ถึงความสำคัญของความยั่งยืน เพื่อสร้างเจตคติที่ยั่งยืนต่อสังคมก่อให้เกิดความร่วมมือเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน สู่เป้าหมายของความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อการพัฒนางานออกแบบแพชชั่นที่สร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องความยั่งยืนตามวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสพผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

- รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 เล่ม
- การเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวน 2 บทความ
- ต้นแบบเครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน จำนวน 5 ผลงาน
- การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ นิทรรศการคุณูปการ HEARTFELT MASTERY “The Study of Heart and Manual Skills”

(ก)

(ข)

(ค)

ภาพที่ 36 การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ นิทรรศการดุซกึนิพนธ์ HEARTFELT MASTERY “The Study of Heart and Manual Skills”

(ก) การนำเสนอวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง “การออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน” (Khumvijairat, 2023)

(ข) การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการดุซกึนิพนธ์ HEARTFELT MASTERY “The Study of Heart and Manual Skills” (Khumvijairat, 2023)

(ค) การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการดุซกึนิพนธ์ HEARTFELT MASTERY “The Study of Heart and Manual Skills” (Khumvijairat, 2023)

1. ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

ผลงานการออกแบบด้วยกลวิธีเชื่อมต่อใหม่เพื่อการสร้างสรรค์แฟชั่นมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน สามารถนำองค์ความรู้เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน มาถ่ายทอดในมุมมองของการออกแบบเครื่องแต่งกาย ตามแนวทางการสร้างกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน เกิดเป็นผลงานออกแบบเครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติ เกิดผลลัพธ์เชิงคุณภาพดังนี้

1.1 ผลกระทบเชิงบวก

ประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ แนวทางการออกแบบกระบวนการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน และการสร้างสรรค์งานต้นแบบแฟชั่นที่เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน เพื่อสร้างเจตคติที่ดี ซึ่งเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนความคิดที่นำไปสู่การเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อความยั่งยืน ด้วยความมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อความยั่งยืนจากบุคคลไปสู่ระดับสังคม

1.2 ผลกระทบเชิงลบ

การออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นจากทักษะของนักออกแบบเพียงคนเดียว อาจไม่ครอบคลุมความคิดเห็นของผู้คนส่วนใหญ่ เพราะมุมมองทางด้านความงามมีความแตกต่างกันเนื่องจากประสบการณ์ทางสุนทรียะไม่เท่ากัน การออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้โทนสีเบจ สีน้ำตาล และสีขาว อาจทำให้เกิดความรู้สึกธรรมดาจนเกิดความน่าเบื่อได้ จึงควรสร้างส่วนประกอบตกแต่งเครื่องแต่งกายที่ใช้เทคนิคอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น การย้อมเพื่อให้เกิดสีที่แตกต่างออกไปเฉพาะจุด เช่น สีเหลืองจากขมิ้น เพื่อสร้างความรู้สึกกระตือรือร้น การมองโลกด้านบวก ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องแต่งกายมีองค์ประกอบที่น่าสนใจ และลดทอนความเรียบง่ายของผ้าโทนสีเบจ นอกจากนี้การเลือกใช้วัสดุที่เป็นนวัตกรรมใหม่อื่น ๆ ที่เป็นเทรนด์ใหม่แห่งโลก (New Mega Trends) สามารถเพิ่มรูปแบบที่แตกต่างของพื้นผิวผ้าบนเครื่องแต่งกายได้ เช่น วัสดุที่เป็น นวัตกรรมวัสดุสิ่งทอทดแทน (Innovative Fabrics) หรือสิ่งทอที่สร้างจากดิน เห็ด แอปเปิ้ล ส้ม กล้วย ใบสับปะรด แคคตัส หนังสือภาพอื่น ๆ เป็นต้น หรือการเลือกใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากนวัตกรรมวัสดุสิ่งทอสีเขียว (Eco-Innovative Textiles) วัสดุที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต หรือการนำวัสดุที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ สามารถเพิ่มคุณค่าให้แก่วัสดุทรัพยากร อีกทั้งยังสามารถสื่อสารแนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สังคมได้อีกด้วย

2. การใช้งานเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน ในด้านประโยชน์ใช้สอยที่ส่งผลต่อผู้บริโภค

การออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนควบคู่ไปกับสุขภาวะทางจิต เครื่องแต่งกายต้นแบบที่ผู้สวมใส่ทดลองสวมใส่ นอกจากจุดประสงค์ในการใช้งานด้านประโยชน์ใช้สอยเพื่อปกป้องร่างกายจากสภาพอากาศแล้ว ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายที่เน้นการสร้างความรู้สึกที่ผ่อนคลาย และสร้างประสบการณ์สุนทรีย์ที่ได้จากการมองเห็น เป็นรูปแบบของการออกแบบเครื่องแต่งกายที่ให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอกและความรู้สึกภายในจากการสัมผัสเครื่องแต่งกายของผู้สวมใส่ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ความรู้สึกจากการสวมใส่ถือเป็นการสร้างสิ่งใหม่ในวงการออกแบบแฟชั่น เพราะในปัจจุบันเครื่องแต่งกายแฟชั่นมีรูปแบบความงามที่หลากหลาย แต่ยังคงขาดรูปแบบเครื่องแต่งกายที่เน้นการสร้างประสบการณ์การรับรู้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างออกไปจากความงามโดยทั่วไป การสร้างการรับรู้ที่ซึมซับทั้งในด้านอารมณ์และความรู้สึก ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ทางเจตคติที่ดีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม เป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการตระหนักรู้ในเจตคติที่ดีและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 37 การทดลองสวมใส่ต้นแบบเครื่องแต่งกาย (Khumvijairat, 2023)

ภาพที่ 38 การทดลองสวมใส่ต้นแบบเครื่องแต่งกาย (Khumvijairat, 2023)

3. ประโยชน์ในการนำไปใช้ในธุรกิจแฟชั่นและสิ่งทอ

การเลือกใช้วัสดุสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน โดยพิจารณาและเลือกใช้วัสดุที่มีความโดดเด่นที่ผิวสัมผัส กลิ่น สี เสียง สิ่งทอที่ผลิตขึ้นมาจากวัตถุดิบธรรมชาติมีลักษณะของผิวสัมผัสและร่องรอยการทอที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่เพียงแค่พื้นผิว กลิ่นที่มาจากสิ่งทอที่ผลิตจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวตามพันธุ์พืชแต่ละชนิด กลิ่นของผ้าทอที่มาจากเส้นใยทางธรรมชาติสามารถสร้างความทรงจำเกี่ยวกับธรรมชาติในขณะสวมใส่ได้อีกด้วย การต่อยอดในธุรกิจแฟชั่นและสิ่งทอสามารถทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นเสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืนโดยการคัดเลือกใช้วัสดุสิ่งทอที่มีคุณสมบัติในการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิขณะสวมใส่ เพราะสามารถกระตุ้นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสภายนอกได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำมาใช้ได้จริงในความแตกต่างทางสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย การเลือกใช้วัสดุสิ่งทอต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับการนำมาตัดเย็บการใช้งานในรูปแบบที่แตกต่าง การใช้งานจริงในชีวิตประจำวัน และการใช้งานได้เป็นเวลายาวนานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี การออกแบบรูปทรง

การออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีที่มีความจำเป็นที่ต้องพิจารณาโครงสร้างเครื่องแต่งกายที่มีความสอดคล้องกับการเสริมสร้างเจตคติ โดยคำนึงถึงรูปทรงโครงสร้างเครื่องแต่งกายที่สามารถส่งผลต่อการรับรู้ ต้นแบบเครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้รูปทรงการทำสมาธิ ลวดทอนโครงสร้าง และประกอบเข้ากับรูปทรงพื้นฐานเรขาคณิต ออกแบบให้สอดคล้องกับโครงสร้างร่างกายของมนุษย์เป็นรูปทรงที่ตัดทอนความซับซ้อนออกเหลือเพียงโครงสร้างที่สำคัญเท่านั้น การใช้เส้นโค้งเป็นส่วนประกอบที่เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์โดยรวมขององค์ประกอบทั้งหมดของเครื่องแต่งกาย เน้นการตัดเย็บที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความคงทน เหมาะสมกับการใช้งาน รูปทรงที่เกิดขึ้นผ่านการออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย เป็นรูปทรงที่มีความเรียบง่าย มีบางจุดที่ออกแบบทรงหลวมในส่วนที่ต้องการให้เกิดความผ่อนคลาย และในบางจุดที่ออกแบบให้เกิดความพอดีตัวเพื่อให้เกิดการสัมผัสระหว่างร่างกายของผู้สวมใส่และเครื่องแต่งกาย นอกจากรูปทรงเครื่องแต่งกายที่มีความสำคัญแล้ว การสร้างเทคนิคที่แตกต่างกันลงบนผ้าเพื่อให้เกิดสภาวะทางความรู้สึกที่ได้จากการมองเห็นและเกิดความรู้สึกต่อจิตใจและเกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความงามทางสุนทรียะที่เกิดขึ้นจากการตกแต่งพื้นผิวของเครื่องแต่งกายสลับกับการเว้นพื้นที่ในบางส่วนให้เกิดพื้นที่ว่าง เพื่อให้องค์ประกอบโดยรวมของเครื่องแต่งกายไม่เน้นหนักไปที่รูปทรงหรือพื้นผิวเพียงอย่างเดียว หนึ่ง รูปทรงที่เกิดขึ้นหลังจากการตัดเย็บเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีเสร็จสิ้นแล้ว จึงมีความใกล้เคียงกับการนำรูปทรงเรขาคณิตลักษณะต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกันโดยคำนึงถึงโครงสร้างร่างกายของมนุษย์

5. เครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดี คุณค่าด้านจิตใจ

การออกแบบเครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดีสามารถก่อให้เกิดคุณค่าด้านจิตใจแก่ผู้สวมใส่ได้ เพราะเป็นลักษณะทางการสร้างประสบการณ์การรับรู้ที่นำเข้าไปสู่สภาวะทางความรู้สึก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นจุดกำเนิดของความงามในจิตใจของมนุษย์ การที่จะปรับเปลี่ยนสภาวะทางอารมณ์และความคิดของบุคคลให้เกิดความสมดุล จึงจำเป็นต้องสร้างประสบการณ์การรับรู้ที่ดีให้เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น ๆ ผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายเสริมสร้างเจตคติที่ดีสามารถส่งเสริมคุณค่าด้านจิตใจที่มีต่อการออกแบบแบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

5.1 การประเมินคุณค่าของการออกแบบที่ไม่จำกัดแค่รูปลักษณ์ภายนอกของเครื่องแต่งกาย หากแต่มองถึงคุณค่าที่ได้รับจากการใช้งานในการส่งเสริมสุขภาพทางจิตด้วย

5.2 การสร้างประสบการณ์ทางการรับรู้ใหม่ สามารถส่งผลต่อความรู้สึกภายในจิตใจที่เปลี่ยนไป

5.3 การสื่อความหมายในแง่ของการออกแบบ สามารถสร้างคุณค่าแก่ผลงานการออกแบบ เกิดเป็นคุณค่าต่อจิตใจได้

ในแง่ของธุรกิจแฟชั่น การนำแนวคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่น เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่น สามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์และลดต้นทุนทางการผลิตที่ไม่จำเป็นออกไปได้ เพราะเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีเป็นสินค้าประเภทที่ข้องเกี่ยวกับกระแสแฟชั่นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่อยู่นอกเหนือจากประเภทสินค้าที่มีการแข่งขันทางการตลาดเฉกเช่น สินค้าแฟชั่นมาไวไปไวชนิดอื่น ๆ จึงสามารถลด ปริมาณความหลากหลายทางการผลิตที่ค้ำึงถึงกระแสที่เปลี่ยนไปไวและมีต้นทุนทางการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ตลอดเวลา ดังนั้นการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีจึงเน้นการออกแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการใช้งาน ไม่จำเป็นต้องคิดค้นหรือผลิตตัวเลือกที่มากมายบ่อยครั้ง ส่งผลต่อการลดต้นทุนในการสร้างต้นแบบ และลดต้นทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย จนเกินความจำเป็น การประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นในการออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดี ที่ได้จากการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติในงานวิจัย จึงเป็นการลดต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์

การพัฒนางานออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีในอนาคต เป็นหนึ่งในรูปแบบของการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายที่เน้นคุณค่าต่อจิตใจภายใน เพิ่มเติมจากความงามที่เกิดจากการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นโดยทั่วไปที่เป็นการออกแบบเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของบุคคลจากการมองเห็นภายนอก การสวมใส่เครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีส่งผลกระทบกับความรู้สึกและความคิดภายในจิตใจของผู้สวมใส่ มีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มประโยชน์ใช้สอยทางด้านการเสริมสร้างสุขภาพทางจิตให้แก่ผู้ใช้งาน โดยคาดหวังถึงการตระหนักรู้ด้านความยั่งยืนที่ตามมา

6. ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อนักออกแบบ

การออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีเป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ที่สร้างแนวความคิดที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งให้กับนักออกแบบ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วการออกแบบสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ทำขึ้นเพื่อตอบโจทย์การใช้งานด้านประโยชน์ใช้สอยและความงาม แต่การออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีเป็นการออกแบบเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกเชิงบวกซึ่งอาจไม่แสดงคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอยหรือคุณค่าด้านความงามด้านใดด้านหนึ่งอย่างเด่นชัด จึงเป็นแนวคิดที่แปลกใหม่สำหรับนักออกแบบในการคิดค้น ออกแบบ ทดลองหาวิธีการในสร้างประสบการณ์การรับรู้ให้เกิดขึ้นในงานออกแบบประเภทต่าง ๆ ได้

7. ผลกระทบที่ส่งผลต่อผู้บริโภค

ในแง่ของผลกระทบที่เกิดกับผู้บริโภค การออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีมีความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตที่ดีให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางอารมณ์ การเข้าใจรูปแบบการใช้ชีวิต และการออกแบบผลงานที่ไม่กระทบกับวิถีชีวิตเดิมของผู้ใช้งานถือเป็นสิ่งสำคัญ การออกแบบเครื่องแต่งกายและวัสดุสิ่งทอที่สามารถสร้างความสงบผ่อนคลายให้กับผู้บริโภค ขณะสวมใส่ มีความแตกต่างจากเครื่องแต่งกายโดยทั่วไปที่เน้นคุณค่าด้านความงามและเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค เพราะเครื่องแต่งกายแฟชั่นเสริมสร้างเจตคติที่ดีสามารถสร้างประสบการณ์การรับรู้ที่เกิดขึ้นจากภายในของตัวบุคคล ที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลอื่น ๆ หรือการให้คุณค่าด้านความงามจากคนบุคคลภายนอกที่มองมาเท่านั้น

8. ผลกระทบที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมแฟชั่น

อนาคตของวงการอุตสาหกรรมแฟชั่นนอกจากจะมีเป้าหมายในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นประเภทต่าง ๆ โดยการเลือกใช้วัสดุและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแล้ว รูปแบบของงานแฟชั่นจะมีความเกี่ยวข้องและพัฒนาพร้อมกับองค์ความรู้จากศาสตร์อื่น ๆ ได้อีกมาก ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ช่วยในการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เกิดมาตรฐานที่ดีกับสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงวงการศิลปะและออกแบบในหลายแขนง การผสมผสานแนวความคิด เทคนิคและวัสดุ สามารถสร้างความหลากหลายของรูปแบบผลงานแฟชั่นที่เข้าถึงวิถีชีวิตและความร่วมสมัย งานแฟชั่นที่เน้นการออกแบบเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีและส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก เป็นรูปแบบผลงานแฟชั่นที่เน้นประโยชน์ใช้สอยที่ส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคลควบคู่ไปกับคุณค่าของความงาม ในขณะที่สวมใส่เครื่องแต่งกาย ผู้สวมใส่สามารถพัฒนาอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ย่อมเกิดประโยชน์ต่อสุขภาวะทางจิตและปัญญา นำมาซึ่งการพัฒนาสุขภาวะในด้านอื่น ๆ ส่งผลต่อความเข้าใจในธรรมชาติของ

การดำรงชีวิต สะท้อนภาพลักษณ์ แนวความคิด ความสัมพันธ์ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกัน ผู้สวมใส่เองสามารถพัฒนาอารมณ์และความรู้สึกเชิงบวกให้เกิดขึ้นขณะสวมใส่ได้ด้วยเช่นกัน

เครื่องแต่งกายแฟชั่นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีเป็นผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายแฟชั่นซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ในการพัฒนาสู่ความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและความรู้สึกของบุคคล ส่งผลให้ผู้ผลิตภัณฑ์มีมุมมองที่ดีขึ้นต่อการให้ความสำคัญเรื่องความยั่งยืน ซึ่งเป็นทิศทางใหม่ที่จะสามารถเปลี่ยนภาพลักษณ์ของสินค้าแฟชั่นที่สังคมมองว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ให้กลายเป็นสินค้าที่มีประโยชน์ใช้สอยที่มีความหลากหลายได้อีกทางหนึ่งด้วย แนวคิดและทัศนคติต่อความสำคัญด้านความยั่งยืนนี้อาจส่งผลต่อกระแสแฟชั่น เกิดเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายที่เน้นการใช้งานเพื่อสุขภาวะทางจิตต่อไปในอนาคต

9. ข้อเสนอแนะ

การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีมุ่งสู่เจตคติของมนุษย์ที่ยั่งยืน ควรแสดงให้เห็นถึงแนวทางการต่อยอดในภาคอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแต่งกายแฟชั่น และเกิดขึ้นจริงได้ในระบบการผลิตเชิงพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนแนวความคิดเรื่อง เจตคติที่ดีที่ส่งผลต่อความยั่งยืน โดยมีการคำนึงถึงความเป็นไปได้ดังต่อไปนี้

9.1 รูปร่าง รูปทรงของเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ควรมีรูปแบบและลักษณะที่สามารถงานใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน หรืออาจเป็นเครื่องแต่งกายเพื่อสวมใส่กับอวัยวะเฉพาะจุด เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในขณะสวมใส่ ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลในการรับรู้ความสำคัญเรื่องความยั่งยืน

9.2 วัสดุที่ส่งเสริมในการผลิตเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดี ควรเป็นวัสดุประเภทที่มีผิวสัมผัสพิเศษ ที่ให้ความรู้สึกไวต่อการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 และส่งผลต่อความรู้สึกภายในจิตใจอันเนื่องมาจากการรับรู้ผ่านการสัมผัสของผู้สวมใส่ อีกทั้งยังควรเป็นวัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

9.3 การสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดี จะทำให้เกิดความรู้สึกและเจตคติที่ดีขึ้นได้ ผ่านประสบการณ์การรับรู้ทางการสัมผัสและการมีส่วนร่วมในการใช้งานเครื่องแต่งกาย

9.4 อุตสาหกรรมแฟชั่นที่นำเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีไปผลิต ส่งผลดีทางการตลาดได้ เนื่องจากเป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือเป็นสินค้าแฟชั่นทางเลือกที่มีประโยชน์ใช้สอยที่มากกว่าเครื่องแต่งกายทั่วไป

การส่งเสริมเจตคติด้านความยั่งยืนสู่บุคคล ผ่านการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดี มีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงทางความคิด เจตคติ เพื่อการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญระยะยาวและการดำเนินการที่ต่อเนื่อง

ไม่สามารถเห็นผลได้ทันทีเช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมขึ้นได้ การส่งเสริม ความเข้าใจ ความตระหนักรู้ด้านความยั่งยืนอยู่เสมอ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติ ด้านความยั่งยืนในระดับสังคมต่อไปได้

สำหรับข้อเสนอแนะ การให้กลุ่มเป้าหมายทดลองสวมใส่ต้นแบบเครื่องแต่งกาย เสริมสร้างเจตคติด้านความยั่งยืน ผู้วิจัยได้อัปโหลดวิดีโอการทดลองสวมใส่โดยกลุ่มเป้าหมายไว้ที่ <https://www.youtube.com/@MANUSSARIN>

MANUSSARIN KHUMVIJAIAT

@MANUSSARIN

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่องนี้ >

ภาพที่ 39 ภาพจากช่อง Youtube @MANUSSARIN (Khumvijairat, 2023)

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ครูประถม.คอม. (2560). จิตวิทยาการศึกษา : ทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญา ของฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget). เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.krupatom.com/education>
- ชม ภูมิภาค. (2516). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชวิศา เขยจรรยา และ วิเชียร ลัทธพิงศ์พันธ์. (2564). แพลตฟอร์มออนไลน์ : การรับรู้และวิธีปฏิบัติจากประเทศไทย. วารสารพัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์, 15(1), 81-106.
- ชาญชัย ชัยประสิทธิ์. (2564). เจาะพฤติกรรมผู้บริโภคไทยที่เปลี่ยนไปในยุคโควิด-19. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/thai-consumer-behavior-during-the-covid-19-era/>
- ไทยรัฐ. (2565). *ผ้าใยกล้วย*. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2474030>
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2550). การวัดเจตคติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
- นพคุณ แดงบุญ. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์. (สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพมาศ ธีรเวคิน (2542). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- นพมาศ อึ้งพระ. (2555). จิตวิทยาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2533). การวิจัยที่ใช้การศึกษาเฉพาะกรณีในหลายพื้นที่. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 7(2), 145-153.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2564). ผลสำรวจเชิงลึกของ อีเลคโตรอนิกส์ ที่ศึกษาในกลุ่มเยาวชนจำนวนเกือบ 14,000 คนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/public-relations/news-766425>
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พรธณี ช. เจนจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ การพิมพ์.

- ลลนา เลิศพฤกษ์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ทักษะติดต่ออาชีพและความสำเร็จในอาชีพของผู้แทนขายสินค้าอุตสาหกรรม*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วม*. เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สมเกียรติ รัชฌมณี. (2554). *เจตคติกับทัศนคติ*. เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.oknation.net/post/detail/634f42061b3e78ef34bc2575>
- สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. (2550). *พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล. (2546). *พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับมาตรฐาน : Consumer behavior* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อธิวัตร จิรจรียาเวช. (2566). *การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่ผู้บริโภค*. เข้าถึงเมื่อ 27 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.nstda-tiis.or.th/our-rd-activities/sd-data/10yfp-scp/cip/>

ภาษาต่างประเทศ

- Bahaudin Mujtaba. (2010). *The Stimulus-Response Model*. Retrieved August 2, 2023, from https://www.researchgate.net/figure/The-Stimulus-Response-Model-Mujtaba-2008-p-4_fig1_228196645
- Colorsexplained. (2023). *Meaning of the Color Beige And Its Symbolism*. Retrieved August 2, 2023, from <https://www.colorsexplained.com/color-beige-meaning-of-the-color-beige/>
- Future Perfect. (2566). *BCG Model การกิจจอนุรักษ์-ใช้ประโยชน์ จากพื้นที่สีเขียว อย่างยั่งยืน*. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/futureperfect/articles/2699440>
- Kirsi Niinimaki. (2014). Green Aesthetics in Clothing. *Artifact*, 3(3), 3.1-3.13.
- Louie-Joe Findlater. (2013). *The Perception Process* อ้างอิงจาก Solomon et al, 2010. Retrieved August 2, 2023, from <https://ljfindlater.wordpress.com/tag/the-perception-process/>

- Lux Royal. (2015). สาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อม. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก https://lux.co.th/cpt_blog/main-reason-for-environmental-problem/
- Maie Alexander. (2566). เส้นใยฝ้าย. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก https://www.pinterest.com/pin/724516658829877611/feedback/?invite_code=14c80bb5845744fe9f0a2b7f039d486c&sender_id=335025797188303108
- NGThai. (2566). มนุษย์กับความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญอย่างไรในยุคปัจจุบัน. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://thailand.opendevopmentmekong.net/th/topics/environment-and-natural-resources/#ref-315-24>
- NovaBizz. (2022). การรับรู้ Perception. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Perception.htm>
- Open Development Thailand. (2560). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://thailand.opendevopmentmekong.net/th/topics/environment-and-natural-resources/#ref-315-24>
- Pharma Hemp. (2023). เส้นใยกัญชง. Retrieved August 2, 2023, from <https://pharma-hemp.com/industrial-hemp-cannabis-in-industry/>
- Spring. (2022). Gen Z กังวลเกี่ยวกับปัญหา ‘ความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม’ มากที่สุด. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.springnews.co.th/news/826064>
- Th.cemle. (2566). พฤติกรรมหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://th.cemle.com/post/what-does-behavior-mean>
- Verywellmind. (2022). *What Americans Are Worrying About Right Now, From the Silent Generation to Gen Z*. Retrieved August 2, 2023, from <https://www.verywellmind.com/what-americans-of-all-ages-are-worrying-about-right-now-5202028>
- Weaves And Hues. (2566). ฝ้ายฝ้าย. เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://weavesandhues.com/>
- YouGov Omnibus. (2017) ผลสำรวจ การทิ้งเสื้อผ้าของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomers) และกลุ่มมิลเลนเนียล (Millennials). เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก https://au.yougov.com/society/articles/19819-fast-fashion?redirect_from=%2Fnews%2F2017%2F12%2F06%2Ffast-fashion%2F

ภาคผนวก

เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554)

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น
(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556)

A feeling or opinion about something or someone, or a way of behaving that is caused by this.

(Cambridge, 2019)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่ง ในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หรือการแสดงออกที่เรียกว่า พฤติกรรม
(ขัตติยา กรรณสูต, 2516)

เจตคติ คือ วิธีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง คำจำกัดความเช่นนี้มีใช้จำกัดความเชิงวิชาการมากนักแต่หากเราจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วเราก็พอจะมองเห็นความหมายของมันลึกซึ้งชัดเจนพอดูเมื่อพูดว่าคือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ก็หมายความว่าเจตคตินั้นมีวัตถุ วัตถุที่เจตติจะมุ่งตรงต่ออันนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบายหรืออื่นๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้นวัตถุแห่งเจตคตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้หรือคิดถึง
(ชม ภูมิภาค, 2516)

เจตคติ คือ สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี 2 ประเภทคือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง
(ชม ภูมิภาค, 2516)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจเป็นไปในทางดี (Positive) ชัดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral) ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคล หรือสถานการณ์นั้น ๆ
(ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2518)

เจตคติ คือ ความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือท่าทีที่จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้
(สุชา จันท์ธอม และ สุรางค์ จันท์ธอม, 2520)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งอันเป็นผลจากประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุน หรือได้แย้งคัดค้าน (ไพศาล หวังพานิช, 2523)

เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ว่าเป็นเจตคติที่เกิดจากความรู้สึก เป็นสภาพอารมณ์ของบุคคลที่เกิด จากความรู้สึก เป็นสภาพอารมณ์ของบุคคลที่เกิดจากความเชื่อในด้านดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และ กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ คือ มีความคิดเห็นถึงความสำคัญ ชอบ สนใจ รวมถึงความตั้งใจที่จะเข้าร่วม กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์

(อรุณี สดากกร, 2526)

เจตคติ คือ สภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะ เฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

(สงวนศรี วิรัชชัย, 2527)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบ ไม่พอใจ หรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(สงบ ลักษณะ, 2529)

เจตคติ (Attitude) มาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่า ความเหมาะสม (Fitness)

(ศักดิ์ สุนทรเสนี, 2531)

เจตคติ เดิมใช้คำว่า ทัศนคติ ต่อมาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำว่า “เจตคติ” แทน

(รักษศิริ สิทธิโชค, 2532)

เจตคติ คือ สภาพการแสดงออกของจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ ความรู้สึกหรือความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ และยังกล่าวว่า เจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออก ที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดเจตคติโดยตรง นอกจากจะวัดทางอ้อมโดยการวัด ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน และถือว่าความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้หรือเป็นตัวกลางในการวัด เจตคติ

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2533)

เจตคติในการทำงาน หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่รับรู้ลักษณะอาชีพ รู้ถึงปัญหาอุปสรรค ข้อดีข้อจำกัดในการทำงาน มีความสนใจ พอใจ มีความทะเยอทะยาน ทำงานหนักและเสี่ยงต่อการลงทุนที่มีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเอง

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2534)

เจตคติ เป็นความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของบุคคลที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้เป็นผลเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

(บุญเรือน ปรีชาธรรมรัตน์, 2535)

เจตคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลเกิดจากการคิดเชิงประเมินค่า เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทำนองประโยชน์หรือโทษ ทำให้เกิดความโน้มเอียงไปในทางชอบหรือไม่ชอบ เจตคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกที่จะกระทำ และความพร้อมที่จะกระทำ

(งามตา วนิทานนท์, 2535)

เจตคติ เป็นความรู้สึกเชื่อศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งนั้นได้

(ล้วน สายยศ, 2536)

เจตคติ คือ ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมแวดล้อม หรือเป็นความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะสนับสนุน หรือคัดค้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคลสถาบัน ตลอดจนแนวความคิดบางอย่าง การแสดงออกของเจตคติโดยอาศัยพฤติกรรม บางออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะที่เห็นด้วย พึงพอใจ หรือชอบ กับ ไม่เห็นด้วย ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ

(Kendler อ้างถึงใน อุษณีย์ วรรณจีย์, 2536)

เจตคติ เป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจและไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนตอบสนองสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป กล่าวพอสรุปได้ว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าหนึ่งในสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้า หรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

(พรณี ข.เจนจิต, 2538)

เจตคติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคลหรือสิ่งของ และเป็นตัวที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม ถ้ามีเจตคติไม่ดีจะถอยหนี หรือต่อต้าน ถ้ามีเจตคติที่ดีจะแสดงออกโดยการเข้าร่วม เจตคติจึงเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมของมนุษย์

(อัมพา ซองทุมรินทร์, 2542)

เจตคติ เป็น เป็นความเชื่อที่คงทนซึ่งมนุษย์เรียนรู้มาเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างเป็นการรวมตัวของความเชื่อที่ตั้งเป็นระบบคงทนซึ่งสื่อให้เห็นว่าเจตคติ นั้นเป็นสิ่งที่รวมตัวกันจากความเชื่อเป็นกลุ่ม จนกระทั่งมีความมั่นคงและเป็นระบบ

(นพมาศ อีรเวดิน, 2542)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือทางต่อต้านก็ได้

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สถาบันและสภาพการณ์ต่าง ๆ

(สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2543)

เจตคติ เป็นสภาวะความพร้อมของร่างกายและจิตใจของบุคคล ที่ทำให้เกิดแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ด้วยการเข้าหา หรือการถอยหนีออกไป

(วีรติ พงษ์ทิพย์วัฒน์, 2544)

เจตคติ เป็น สภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่บนพอสมควร

(ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545)

เจตคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องที่เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมในสังคม การสร้างความรู้สึจากประสบการณ์ของตนเอง ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิม มีทั้งทางบวกและลบ อันส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึงกัน การเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญและรับเอาเจตคตินั้นมาเป็นของตน

(นวลศิริ เปาโรหิต, 2545)

เจตคติ เป็นเรื่องของความชอบความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อ ฝงใจของเราต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั้น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าภายนอก

(ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546)

เจตคติ เป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ฝังอยู่ในจิตใจของบุคคล หากมีสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและเจตคติของเขาแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเดียวกันเสมอ
(ลลนา เลิศพฤษ, 2546)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า ฯลฯ ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมต้องคงอยู่นานพอสมควร
(สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546)

เจตคติ คือ ความโน้มเอียงอันเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมในลักษณะที่แสดงความชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นสิ่งนี้โดยสม่ำเสมอ
(อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล, 2546)

เจตคติ หมายถึง ท่าที และความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากความคิด ประสบการณ์ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ อาจมีทิศทางบวก หรือทางลบ
(วนิดา แก้วกุลบุตร, 2547)

เจตคติของผู้ปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อผลงาน ความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์กร ถ้าองค์กรสามารถทำให้บุคลากรมีขวัญ กำลังใจ เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงาน รักและหวงแหนสถาบันหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมองค์กรเนื่องจากภูมิหลังของคนแตกต่างกันจึงมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน ถ้าองค์กรให้ข้อมูลและเหตุผลที่ดี ถูกต้อง บุคคลก็จะมีเจตคติที่ดีต่อองค์กรซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานได้อีกทางหนึ่ง
(พิภพ วังเงิน, 2547)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะคอยสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้
(เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2549)

เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่พอใจหรือไม่พอใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ
(จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549)

เจตคติ เป็น พฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
(ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2550)

เจตคติ เป็นอัสมาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบ ก็จะหลีกเลี่ยงเจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

(สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2550)

เจตคติต่อการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นจริงหรือไม่จริง ถูกหรือผิดก็ตาม ที่มีผลต่อความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น และก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือ หรือขัดขวาง

(พิชญานา อินทรนัญ, 2550)

เจตคติมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ 1) เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ 2) เจตคติเป็นจุดยืนของความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกภายนอก 3) เจตคติ สะท้อนแรงจูงใจในอารมณ์ ที่บุคคลต้องการจะทำตัวให้สอดคล้องกับบุคคลที่ตนอยู่ร่วม 4) เจตคติเป็นส่วนลึกในจิตใจของบุคคล ที่เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

(สมใจ ลักษณะ, 2550)

เจตคติ เป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจ ท่าที ที่มีต่อสิ่งเร้าหนึ่งในสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

(ปณิตา นิรมล, 2550)

เจตคติ หมายถึง ลักษณะที่ซ่อนเร้นของจิตใจของคน ต้องอาศัยการตีความผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกทางอารมณ์ เช่น การหัวเราะ แสดงถึงการมีความสุข การร้องไห้แสดงถึงการมีความทุกข์หรือไม่สบายใจ

(อุทุมพร จามรมาน, 2551)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของบุคคล อาจอยู่ในรูปของค่านิยม ความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งทางบวก ทางลบ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้

(นพคุณ แดงบุญ, 2552)

เจตคติ คือ ความรู้สึก ความนึกคิด และท่าทีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากการเรียนรู้ การได้รับประสบการณ์ แล้วจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้เห็น

(บุญรักษา ประเสริฐ, 2552)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกมาในทางบวกหรือทางลบหรือที่เป็นกลาง เช่น พอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือไม่มีความรู้สึกใด ๆ และ บุคคลซึ่งแสดงความรู้สึกทางด้านพฤติกรรม ทั้งพฤติกรรมภายนอก ที่สังเกตได้ด้วยท่าทางหน้าตา บ่งบอกถึงความพึงพอใจ และพฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบ ก็ไม่แสดงออก

(บุญลักษณ์ ตำนานจิตร, 2552)

เจตคติ เป็นความรู้สึกทางด้านจิตใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ของตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกและท่าทีในทางลบหรือทางบวก จะพึงพอใจหรือไม่ จะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม เจตคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการแสดงออกด้าน ปฏิบัติ ดังนั้นเจตคติจึงไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่ต้องเกิดจากตัวเชื่อมระหว่างความคิดและ พฤติกรรม เจตคติที่ดีจะส่งผลในด้านบอกถึงพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค จะส่งผลให้การตลาดนั้น มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น แต่หากเจตคติของผู้บริโภคให้ความรู้สึกทางลบ สิ่งที่มาคือผลในทางตรงข้าม เจตคติที่มีต่อสินค้า ประกอบด้วย ความต้องการทางด้านกายภาพ (Physiological Needs) การจูงใจ (Motivation) ค่านิยม (Value) และอำนาจซื้อ (Purchasing Power)

(วารุณี ต้นตวงศวาณิช, 2552)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อ และแนวโน้มพฤติกรรม หรือลักษณะ ท่าทางที่จะตอบสนองต่อประสบการณ์ หรือต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งในแง่ดีและในแง่ไม่ดี ได้แก่ การเห็นคุณค่า และประโยชน์ ความรู้สึกพอใจ ความต้องการ ความตั้งใจที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นหรือต่อประสบการณ์นั้น ในลักษณะที่ไม่ดี ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่พึงพอใจ ไม่ต้องการ ประสงค์ที่จะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง สิ่งนั้น ๆ

(ศศิกัญจน์ ชีถนอม, 2553)

เจตคติ เป็นความคิดที่ต้องอาศัยอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และสามารถมีปฏิกริยาโต้ตอบ ทั้งทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

(ลัดดา กิติวิภาต, 2554)

เจตคติ เป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้ เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง **(Allport. อ้างถึงใน พัชรา ทพยทัศน์, 2554)**

เจตคติ เกิดจาก เจต (เจ-ตะ) + คติ (คะ-ติ) “เจต” เป็นบาลี หมายถึงใจ หรือ สิ่งที่เกิด ส่วนคำ “คติ” เป็นบาลี หมายถึง เรื่องทาง แนวทาง ความเป็นไป ดังนั้น “เจตคติ” จึงอาจแปลได้ว่า แนวทาง ที่คิด หรือ ที่เกิดขึ้นในใจ

ทัศนคติ เกิดจาก ทัศน + คติ คำ “ทัศน” มาจาก ทฺรศน ในภาษาสันสกฤต หมายถึง การเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดง จึงความแปลความได้ว่า “ทางที่เห็น” “แนวความคิดเห็น” นั่นเอง

เจตคติ หมายถึง ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือผู้คน หรือวิธีการปฏิบัติที่เกิดจากสิ่งนี้

(สมเกียรติ รัชชมนี, 2554)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ไปในทิศทางหนึ่งที่จะจะเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้

(บุญเรือง ศรีเหรียญ, 2554)

เจตคติ เป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีข้อมูลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งส่งไปยังสมอง บุคคลจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมสนองตอบ จึงไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง โดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะมีลักษณะเป็นไปในทางบวก ลบ หรือเป็นกลาง และเจตคติดีมีความคงทน แต่ก็ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้

(ทองดี ศรีอันอยู่, 2555)

การส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งการส่งเสริมให้ความรู้และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ล้วนเป็นสิ่งที่จะช่วยป้องกันและลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา

(แก้วใจ มาลีชัย, ปิยะณัฐ ัจฉนทวารีย์, สาวิตรี สุมาโท และ ศตายุ ผลแก้ว, 2565)

การติดตอระหวางวัยทางบวกสามารถเพิ่มเจตคติทางบวกต่อผู้สูงอายุได้

(แก้วใจ มาลีชัย, ปิยะณัฐ ัจฉนทวารีย์, สาวิตรี สุมาโท และ ศตายุ ผลแก้ว, 2565)

ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษามีความรู้ที่ดี มีเจตคติที่ดีและมีการปฏิบัติตนที่ดีต่อการป้องกันโคโรนาไวรัส

(มหาวิทยาลัยบิสฮา ประเทศซาอุดีอาระเบีย, 2022)

เจตคติ หรือ ทัศนคติ หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งเราไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่เราก็สามารถรู้ได้จากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไรเราก็ทราบทันที

(นิพนธ์ แจ็งเยี่ยม)

เจตคติ เป็นความคิด ซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะต่อสถานการณ์ภายนอก

(ประภาเพ็ญ สุพรรณ)

เจตคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งที่จะเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(คักติ สุนทรเสณ)

เจตคติ คือ ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าในสังคม ครอบครัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคล สถานการณ์ หรือแนวคิดบางอย่าง

(พิมพ์ น้อยคดี)

เจตคติในวิชาชีพ (Professional Attitude) เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากการที่บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพที่ปฏิบัติก็ย่อมปฏิบัติงานนั้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ หากองค์กรใดมีพนักงานที่มีเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ องค์กรก็ย่อมมีความพร้อมที่ดี สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

(ตรุณวรรณ แมตจ่อ่ง สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ และจิระทัศน์ ชิตทรงสวัสดิ์, 2553)

เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของสมองและประสาทอันได้จากประสบการณ์ และการตอบสนองทั้งทางตรง และโดยอิทธิพลของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกัน

(Allport, 1935)

เจตคติไม่ได้เกิดขึ้นโดยกำเนิด แต่เกิดขึ้นภายหลัง อาจจะมีการเรียนรู้ การเลียนแบบ หรือเกิดจากการเสริมแรง ฯลฯ

(Lingren, 1937)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ อาจมากหรือน้อยก็ได้ เจตคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรมซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ ถ้าคนมีลักษณะต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ซักซ้า อายากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะนี้เรียกว่า เจตคติ เชิงนิเสธ หรือถ้าจะแบ่งให้ละเอียดก็น่าจะมีเจตคติอีกแบบหนึ่ง คือรู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดชัง เรียกว่า เจตคติแบบกลาง

(Newcomb, 1954)

เจตคติของเราเปลี่ยนแปลงเพราะมนุษย์เราถูกจูงใจให้รักษาความสอดคล้องของการรู้คิดต่าง ๆ

(Leon Festinger, 1957)

เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมทางหนึ่งทางใด

(McDonald, 1959)

เจตคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เป็น การสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างบุคคลหรือสิ่งใด ๆ

(Carter V. Good, 1959)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิด และพฤติกรรมของแต่ละบุคคลต่อสภาพแวดล้อม (Second and Backman, 1964)

เจตคติ เป็นตัวแปลทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ไม่อาจสังเกตได้ง่าย แต่เป็นความโน้มเอียงภายใน แสดงออกให้เห็นได้โดยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เจตคติ ยังเป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(Thurstone, 1964)

เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่เกิดจากการเรียนรู้ ในอันที่จะตอบสนองอย่างถาวรต่อสิ่งเร้า ให้เห็นด้วยกับท่าทีที่ชอบหรือไม่ชอบ

(Kiesler and others, 1969 อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen, 1967)

เจตคติ คือ การที่บุคคลตัดสินในสิ่งต่าง ๆ ว่าดี ไม่ดี เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้-ยอมรับไม่ได้ (Collins, 1970)

เจตคติ คือ การผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

(Rokeach, 1970)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็น ของบุคคลต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิริยาตอบสนองด้วย

(Munn, 1972)

เจตคติ เป็นความรู้สึก หรืออารมณ์ที่ประเมินจากความรู้สึก ความเข้าใจ จากประสบการณ์ ความคิดเห็น ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ในทิศทางที่ประเมินไว้

(Triandis, 1973)

เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงหรือแนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งของ สถานการณ์ หรือค่านิยม โดยปกติจะแสดงออกพร้อมความรู้สึกและอารมณ์ เจตคติไม่อาจสังเกตได้โดยตรง แต่อ้างอิงได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งที่เป็นพฤติกรรมทางภาษาและไม่ใช้ภาษา

(Good, 1973)

เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของจิตใจและประสาท ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์อันมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสรรพสิ่งและสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (Shaver, 1977)

เจตคติ หมายถึง สภาพภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติของแต่ละบุคคล เจตคติไม่ได้กำหนดการปฏิบัติที่เหมาะสมแต่ทำให้กลุ่มของการปฏิบัติในแต่ละบุคคลมีโอกาสเกิดขึ้นมากหรือน้อย เจตคติเป็นแนวโน้มของการตอบสนอง หรือความพร้อมในการตอบสนองของแต่ละบุคคล (GaGne 1977)

เจตคติ หมายถึง รูปแบบของความรู้สึก หรือพฤติกรรม ที่บุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุทางสังคม (Mehrens and Lehmann, 1978)

เจตคติว่า เป็นดัชนีชี้วัดว่า บุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเจตคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ เจตคติจึงเป็นเพียง ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็น การสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบบนจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป (Roger, 1978)

เจตคติ คือ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนอง ในทางที่เป็นความพอใจ ไม่พอใจ ต่อผู้คน เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ (Belkin and HKYDELL, 1979)

เจตคติที่เกิดจากประสบการณ์จะอยู่ทนและชี้นำพฤติกรรม (Russell Fazio and Mark Zanna, 1981)

เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น เจตคติไม่สามารถจะเห็นได้โดยตรงแต่สามารถสรุปอ้างอิงจากพฤติกรรมภายนอกได้ (Anastasi, 1982)

สิ่งที่จะทำให้คนทำตามเจตคติหรืออุดมการณ์คือการทำให้ตระหนักรู้ (Gibbons, 1978; Froming and others, 1982)

เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่ฝังแน่นอยู่ในความคิดและความรู้สึกในทางบวกหรือลบที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจและอารมณ์

(Kagan, 1990)

การเปลี่ยนเจตคติไม่ทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมเสมอไป

(Gerard, 1994)

การแสดงเจตคติเชิงบวกอาจไม่ทำนายพฤติกรรมเชิงลบ การขัดกันของสิ่งที่พูดกับสิ่งที่ทำ เรียกว่าอาการ “มือถือสาป ปากถือศีล” (moral hypocrisy) คือแสดงตนว่ามีศีลธรรมแต่ไม่ได้เป็นอย่างนั้นจริง บุคคลไม่ทำตามสิ่งที่พูดหรือเจตคติที่แสดง ดังนั้น การเปลี่ยนเจตคติอาจไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะมันไม่เชื่อมกันเมื่อเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์

(Daniel Batson et al., 1997, 1999)

เจตคติเป็น 1) แนวโน้มของพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้เพื่อมีปฏิริยาต่อสถานการณ์ บุคคล หรือสัญญาณอื่น ๆ ในแนวที่คงเส้นคงวา ปกติเจตคติมี 3 องค์ประกอบ คือ การรู้คิด (cognitive) อารมณ์ความรู้สึก (emotive) และพฤติกรรม (behavioral) ซึ่งรวมกันแล้วสร้างปฏิริยาเชิงบวก เชิงลบ หรือเป็นกลาง 2) เป็นแนวโน้มของพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงที่ในการโต้ตอบกับบางสิ่งในแนวเฉพาะ เจตคติเป็นผลผลิตที่ซับซ้อนของการเรียนรู้ การมีประสบการณ์ และการมีกระบวนการทางอารมณ์ ซึ่งรวมแนวโน้ม ความชอบ ความกลัว อคติ ความงมงาย ความเห็นทางวิทยาศาสตร์หรือศาสนา และแนวโน้มของพฤติกรรมทางการเมือง

เรมอนต์ เจ คอร์ซินี (Raymond J. Corsini, 2002)

เจตคติไม่ค่อยทำนายพฤติกรรม และพฤติกรรมเปลี่ยนเจตคติ

(Myers, 2008)

เจตคติมีอิทธิพลในการสร้างความเชื่อ และพฤติกรรมที่ทำตามเจตคติอย่างเหนียวแน่น

(Baumeister and Bushman, 2008)

เจตคติและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ที่ตรงข้ามกับความเชื่อทั่วไป พฤติกรรมทำให้เกิดเจตคติ

(Leon Festinger)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขที่เน้นผลของการกระทำ (Operant conditioning)

เจตคติสามารถก่อตัวได้ด้วยวิธีวางเงื่อนไขที่เน้นผลของการกระทำ operant (หรืออีกชื่อหนึ่งว่า instrumental conditioning)

(Edward Thorndike) และ บี เอฟ สกินเนอร์ (B. F. Skinner)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory)

เจตคติสามารถก่อตัวได้ด้วยการเรียนรู้ทางสังคม หรือการเรียนรู้ด้วยวิธีสังเกตการณ์ (observational learning) และการวางเงื่อนไขโดยผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น (vicarious conditioning) ในการวางเงื่อนไขแบบนี้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมมากขึ้น ถ้าเขาเห็นคนอื่นทำแล้วได้ผลดี เช่น ได้รางวัลหรือคำชม และบุคคลจะเลียนแบบน้อยลงถ้าเห็นคนอื่นทำแล้วถูกลงโทษ ยกตัวอย่างเช่น วัยรุ่นหลายคนที่มีพฤติกรรมแล้วได้รางวัลหรือถูกทำโทษก็จะมีพฤติกรรมทำตามหรือพฤติกรรมหลีกเลี่ยง ในการนิยามดนตรี ทำตามแฟชั่น ชอบแนวเสื้อผ้า ทรงผม และมีความคิดแบบใดแบบหนึ่ง

(Fiske, 2004)

เจตคติสามารถแรงขึ้นหรืออ่อนลงถ้าคนมีการคิดถึงมันมากขึ้น เวลาเราคิดถึงของบางสิ่งเราอาจได้ข้อมูลที่เรไม่เคยคิดถึงมาก่อน งานวิจัยได้แสดงว่า เมื่อคนคิดทบทวนเกี่ยวกับเจตคติของตน พวกเขาจะสุดโต่งมากขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า attitude polarization

(Miller et al., 1993; Tesser, 1976; Wilson et al., 1989, 1995)

คนที่มีเจตคติที่เข้มแข็งรุนแรงต่อประเด็นบางเรื่องมักมีแนวโน้มที่จะประเมินหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างมีอคติ บุคคลดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะยอมเชื่อในสิ่งที่ตนมีอยู่แล้วในใจ มองหาข้อมูลที่ยืนยันความเชื่อเดิม และมองข้ามข้อมูลที่ไม่นับความเชื่อเดิม ทำให้ยิ่งเชื่อเรื่องที่เชื่ออยู่แล้วในใจมากขึ้น อากาสสุดโต่งของเจตคติ มักจะเกิดกับคนที่ความเชื่อเดิมรุนแรงอยู่แล้ว

(Miller et al., 1993)

พฤติกรรมทำให้เกิดเจตคติ

เจตคติของคนเราอาจก่อตัวหรือปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรม บุคคลมีแนวโน้มที่จะสร้างหรือปรับเจตคติเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ตนพูดหรือทำ

(นพมาศ อึ้งพระ, 2555)

บุคคลจะเกิดความเชื่อในสิ่งที่ทำมากขึ้น เกิดเจตคติเชิงบวกต่อการกระทำแรงขึ้น เมื่อถูกขอให้ทำเรื่องใหญ่ เจตคติดังกล่าวจะทำให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ เจตคติและพฤติกรรมจึงเสริมกันเป็นวงจร การกระทำสร้างเจตคติเมื่อทำโดยสมัครใจ และเจตคติก่อให้เกิดพฤติกรรมทำเรื่องใหญ่ขึ้น (Freedman and Freaser, 1966)

ทฤษฎีความไม่สอดคล้องของการรู้คิดมักถูกนำไปใช้อธิบายความขัดแย้งระหว่างพฤติกรรมและเจตคติ เราจะหันมาพิจารณาทั้งสองเรื่อง ดังนั้น เมื่อรู้สึกมีความไม่สอดคล้องหรือรู้สึกตนไม่จริงใจแก่งานที่ตนทำ เราจะมี ความกดดันให้เปลี่ยนเจตคติ

(Eiser and others, 1979)

ความไม่สอดคล้องของพฤติกรรมและเจตคติสร้างสภาพจิต ซึ่งเรียกว่า “ความไม่สอดคล้องของการรู้คิด” (cognitive dissonance) คนเราต้องการมีความสอดคล้องคงเส้นคงวา เมื่อรู้สึกว่าคุณขัดกับตนเองจะรู้สึกไม่ดี

ลีออน เฟสติงเกอร์

ทฤษฎีการรับรู้ตนเอง (Self-perception theory)

คนเราจะอนุมานแบบเดียวกัน ขณะที่เราสังเกตการณ์พฤติกรรมของตนเอง เวลาที่เจตคติของเราอ่อน เราจะตีความพฤติกรรมของตนเหมือนคนอื่นมองเรา เรามองเห็นเจตคติของคน โดยการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของคนนั้นขณะที่เขาทำโดยไม่มีใครบังคับ ในทำนองเดียวกันเราก็คิดถึงเจตคติของตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมของตนขณะที่เราทำโดยอิสระ

(Daryl Bem, 1972)

The relationship between attitudes and behavior is not always straight forward. One might think positive environmental attitudes would engender pro-environmental behavior that minimizes environmental impacts and has positive environmental outcomes.

(Anne K. Armstrong, Marianne E. Krasny, and Jonathon P. Schuldt, 2018)

Our attitudes or ways of seeing the realities of life are clearly influential and powerful in our daily living.

(Bill Cosgrave, 2016)

Our actions can be right or wrong morally speaking and our attitudes will partake of that rightness and wrongness. This will be obvious when a particular attitude is clearly and significantly morally right like when one stands up for one's own or another's.

(Bill Cosgrave, 2016)

We can change our attitudes. This is the good news here. As already stated, attitudes are no more than our practiced or habitual ways of perceiving some reality in our lives. We can break old habits and make new ones, even though this may be far from easy and will probably take time and no little mental and emotional effort.

(Bill Cosgrave, 2016)

General attitudes toward policies, people, institutions, and events correlate well with general behavioral patterns but not with specific behaviors.

(Icek Ajzen, Martin Fishbein, Sophie Lohmann, and Dolores Albarracín, 2018)

Prevention is the best method to deal with the disease. The success of preventive measures is influenced by behavior of the population which in turn depends on knowledge, attitude, and practices (KAP) of the community.

(Aastha Poddar, Abhishek Gogate, Anusha Sydney Francis Kumbar, Kurt Sydney Francis Cordeiro, Jayaprakash Appajigol, and Shivalingappa B Javali, 2022)

Environmental attitudes and behaviors of Chinese residents play an important role in affecting the country's future environmental scenarios.

As environmental problems are closely related to human behavior, individuals' pro-environmental attitudes and behaviors are expected to bring positive externalities to the society.

(Wang Qi, Niu Geng, Gan Xu, and Cai Qiaoling, 2022)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวมนัสรินย์ คุ่มวิชัยรัตน์

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2553 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา
วิชาเอก ศิลปะสิ่งทอ คณะมัณฑนศิลป์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2556 จบการศึกษาระดับปริญญาโท

Master of Fine Art in (Textile Design)

Visva Bharati University, Shantiniketan, India

